

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Postkonfliktní rekonstrukce Afghánistánu a koncept
provinčních rekonstrukčních týmů**

Michaela Mrázová

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

**Postkonfliktní rekonstrukce Afghánistánu a koncept
provinčních rekonstrukčních týmů**

Michaela Mrázová

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Šárka Cabadová Waisová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Šárce Cabadové Waisové, Ph.D. za odborné i praktické rady, ochotu a čas, který mi věnovala.

Seznam zkratk

AIA	Afghánská prozatímní rada
ANA	Afghánská národní armáda
ANDS	Afghánská národní rozvojová strategie
ANP	Afghánská národní policie
ANSF	Afghánské národní bezpečnostní síly
CAT	Tým občanských záležitostí
CDC	Občanská rozvojová komise
CERP	Velitelský program pro naléhavé případy
CIMIC	Civilně-vojenská spolupráce
CMOC	Centrum civilně-vojenských operací
DDA	Shromáždění pro okresní rozvoj
DFID	Ministerstvo mezinárodního rozvoje
e-PRT	Včleněný provinční rekonstrukční tým
EU	Evropská unie
EUPOL	Policejní mise Evropské unie v Afghánistánu
FCO	Ministerstvo zahraničí a Commonwealthu
ICG	International Crisis Group
ISAF	Mezinárodní bezpečnostní podpůrné síly
MO	Mezinárodní organizace
MoD	Ministerstvo obrany
NATO	Severoatlantická aliance
NGO	Nevládní organizace
OSN	Organizace spojených národů
PDC	Provinční rozvojová komise
PDPs	Provinční rozvojové plány
PRT	Provinční rekonstrukční tým
PRT ESC	Exekutivní kontrolní komise PRT
PST	Provinční podpůrný tým
QIP	Projekt rychlého dopadu
UNAMA	Asistenční mise OSN v Afghánistánu
UNDP	Rozvojový program OSN
USAID	Americká agentura pro mezinárodní rozvoj

Obsah

1 ÚVOD	1
2 POSTKONFLIKTNÍ REKONSTRUKCE	4
3 PROVINČNÍ REKONSTRUKČNÍ TÝMY	6
3.1 Okolnosti vzniku PRT	6
3.2 Vznik PRT	7
3.3 Definice PRT	9
3.4 Koncept PRT	11
3.5 Rozšíření konceptu PRT do Iráku	15
4 NÁRODNÍ MODELY PRTs V AFGHÁNISTÁNU	17
4.1 Americký model PRT	18
4.1.1 Struktura amerického PRT	18
4.1.2 Metody a cíle amerického PRT	21
4.2 Britský model PRT	22
4.2.1 Struktura britského PRT	23
4.2.2 Metody a cíle britského PRT	25
4.3 Německý model PRT	25
4.3.1 Struktura německého PRT	26
4.3.2 Metody a cíle německého PRT	27
5 EFEKTIVITA PRTs	29
6 ZÁVĚR	34
7 SEZNAM LITERATURY	38
8 RESUMÉ	43

1 ÚVOD

Koncept provinčních rekonstrukčních týmů byl poprvé použit v Afghánistánu jako nástroj postkonfliktní rekonstrukce. Provinční rekonstrukční týmy (PRTs) v sobě spojují vojenskou a civilní složku, operují na úrovni provincií a jejich úkolem je zajištění bezpečnosti v dané oblasti, posílení autority afghánské vlády a jejích provinčních představitelů a pomoc při postkonfliktní rekonstrukci. První PRTs byly zřízeny Spojenými státy americkými v roce 2002 v rámci mise Trvalá svoboda. Od roku 2003 přejímá zodpovědnost za PRTs mise Mezinárodních bezpečnostních podpůrných sil (ISAF) řízená Severoatlantickou aliancí (NATO). V této chvíli spadají všechny PRTs v Afghánistánu pod velitelství ISAF a jsou vedené jednotlivými členskými zeměmi NATO. Struktura PRTs není jednotná, liší se na základě přístupu vedoucích národních států. Vzhledem k tomu, že je tento koncept novinkou na poli postkonfliktní rekonstrukce, nebyl zatím institucionalizován jako nástroj pro obnovu konfliktem postižených zemí.

Z metodologického hlediska je moje práce jednopřípadovou studií zabývající se činností provinčních rekonstrukčních týmů v Afghánistánu. Cílem této práce je odpověď na otázku zda se činnost provinčních rekonstrukčních týmů shoduje s cíli postkonfliktní rekonstrukce a do jaké míry je v postkonfliktním prostředí efektivní. V práci budou představeny tři národní modely provinčních rekonstrukčních týmů, které se postupem času v tomto konceptu utvořily. Z práce vyplyne, jakým způsobem se od sebe jednotlivé modely liší, jaké mají výhody a nevýhody. Výsledkem toho bude i odpověď na otázku, který z představených národních modelů má nejlépe vybudovanou strukturu, nakolik funguje spolupráce mezi civilní a vojenskou složkou a který je z tohoto hlediska nejefektivnější. Protože se jedná o velmi aktuální téma, budu čerpat většinou z internetových zdrojů, knihy budou použity hlavně v teoretické části. Kvůli zaměření tématu bude valná většina pramenů v angličtině.

Práce je rozdělena do dvou částí. V první části bude představena postkonfliktní rekonstrukce a samotný koncept PRT. Protože téma postkonfliktní rekonstrukce je v literatuře dostatečně popsáno, bude práce obsahovat pouze stručné vysvětlení, které je potřebné k zodpovězení první výzkumné otázky. Tato kapitola bude obsahovat stručný popis postkonfliktní rekonstrukce jako nástroje pro řešení konfliktů a její fáze a cíle. Druhá kapitola se bude věnovat konceptu provinčních rekonstrukčních týmů. Nastíní změnu pohledu na rozpadající se státy po 11. září 2001, tzn., že mohou na mezinárodním poli představovat bezpečnostní hrozbu. Postkonfliktní rekonstrukce Afghánistánu, která má zabránit navrácení teroristických jednotek a tím zažehnat bezpečnostní hrozbu v dlouhodobém horizontu, získala kvůli

specifickým afghánským podmínkám nový nástroj, kterým je koncept provinčních rekonstrukčních týmů. Práce bude pokračovat popisem vzniku PRTs a jejich postupným rozšířením na celé území Afghánistánu spolu s přechodem pod vedení mise ISAF. V kapitole nebude chybět definice PRT, ani tzv. Brahimiho zpráva, která předjímá vznik PRTs, dále vysvětlení termínu civilně-vojenská spolupráce, na kterém PRT staví a postoj nevládních organizací vůči činnosti PRT, který je značně kritický. Bude zde nastíněn rozkol mezi jedním z cílů PRTs, tzn. aktivní účastí na rekonstrukci, a argumenty NGOs, které nesouhlasí s celou myšlenkou slučování vojenské a civilní složky. Představím tři základní cíle, na které se PRT soustředí a činnost, kterou v rámci těchto tří sektorů vyvíjí. Pro dokreslení obrázku o konceptu PRT a úvahách o jeho budoucnosti v krátkosti zmíním rozšíření PRTs do Iráku a odlišné typy týmů, které zde byly použity.

Druhá část práce se bude soustředit na PRTs v Afghánistánu. Přinese základní informace o misi ISAF a přehled faktorů, které od sebe jednotlivé PRTs odlišují. Tato část bude hlavně věnována třem národním modelům PRT: americkému, britskému a německému modelu. U každého z nich zmíním základní informace jako je začátek a průběh zapojení těchto tří národních států do konceptu PRT, současné provincie, ve kterých operují PRTs daných států, počet lidí v národních PRTs a poměr civilní a vojenské složky. Práce se bude zabývat velící strukturou národních PRTs, která se od sebe odlišuje, tzn. popis ministerstev a agentur, které se podílejí na chodu PRT, jejich činnost uvnitř týmu a spolupráce mezi nimi, dále pak velení celého týmu, které je u každého národu odlišné. Poté se budu věnovat samotné struktuře PRT, tj. zastoupení vojenské a civilní složky, činnost a spolupráce mezi nimi. Nakonec vytýčím cíle, na které se jednotlivé národy v PRTs zaměřují nejvíce a metody, skrze které se jich snaží dosáhnout. Každý národ má lehce odlišné zaměření, co se týče rekonstrukce provincie, ač tři základní cíle PRT zůstávají pro všechny stejné. Každý národ se zaměří více na některý z pilířů, což vychází z jeho zahraniční politiky, resp. z jeho vlastních zahraničních zájmů a tradic. U metod, kterými PRTs operují, nebude chybět vysvětlení projektů rychlého dopadu (QIP) a americký velitelský program pro naléhavé případy (CERP), koncept reformy bezpečnostního sektoru, který je v Afghánistánu rozdělen do pěti pilířů a každý z nich je veden jinou zemí. Pilíře policejní reformy, který má na starosti Německo a boj s drogami, který vede Velká Británie, v práci nastíním podrobněji.

Poslední kapitola shrne výsledky celé práce, z které vyplynou závěry ohledně efektivity PRTs. Bude se věnovat konceptu PRT jako celek, porovná cíle PRT s cíli postkonfliktní rekonstrukce, zda se shodují a nakolik je tento koncept v postkonfliktním prostředí efektivní.

Poté stručně připomene základní rozdíly mezi národními modely PRTs, jak byly popsány v předcházející kapitole a dojde k závěru ohledně jejich struktury, fungování a efektivity.

2 POSTKONFLIKTNÍ REKONSTRUKCE

Postkonfliktní rekonstrukce¹ je jedním z nástrojů řešení konfliktů, který se využívá na území, kde násilný konflikt již proběhl a byl ukončen (mezistátní nebo vnitrostátní) (Waisová 2005: 99). Hlavním cílem postkonfliktní rekonstrukce je řešení ekonomických, sociálních, kulturních a humanitárních příčin i následků konfliktu.

Podle Waisové zahrnuje postkonfliktní rekonstrukce mezinárodní aktéry, ale i státy nebo společnosti, kterých se rekonstrukce týká. Jako mezinárodní aktéři jsou myšleny mírové (vojenské) síly, mezinárodní, regionální a lokální nevládní organizace, mezinárodní a regionální vládní organizace, multilaterální dárcovské konference, soukromý sektor a vlády jednotlivých států (Waisová 2005: 100).

Proces postkonfliktní rekonstrukce lze rozdělit na tři části:

1. *počáteční odezva*, jež je často příznačná vojenskou intervencí za účelem nastolení základních prvků bezpečnosti a stability a zajištění základních potřeb;
2. *transformace* se soustředí na rozvoj legitimacy a dlouhodobé udržitelnosti domácí společnosti skrze obnovení ekonomiky, ustavení vlády a participace na ní, založení a zajištění justice a dosažení usmíření společnosti;
3. *podpora udržitelnosti vývoje*, tato poslední fáze by měla zajistit prevenci znovu vypuknutí násilí a to díky dlouhodobým snahám o obnovu daného území a společnosti. S touto fází je také spojeno stažení veškerých (nebo téměř všech) mezinárodních vojenských jednotek (*Post-Conflict Reconstruction* 2002: 2).

Někteří autoři dělí postkonfliktní rekonstrukci tématicky do čtyř pilířů:

1. *Bezpečnost* zahrnuje jak kolektivní, tak bezpečnost jednotlivce a je nezbytným předpokladem pro dosažení úspěchů dalších pilířů. Jejím cílem je zabezpečení životů civilistů před bezprostředním rozsáhlým násilím a obnovení teritoriální integrity.
2. *Spravedlnost a usmíření* vyjadřuje potřebu nezaujatého odpovědného soudního systému a usmíření ve smyslu vypořádání se s křivdami a zneužitím, které přinesl válečný konflikt. Díky fungujícímu soudnímu systému se lze vypořádat s bývalými bojovníky, oběťmi a pachateli konfliktu.
3. *Sociální a ekonomický blahobyt* obsahuje zajištění nouzové pomoci, obnovu nezbytných služeb pro veřejnost, položení základu pro funkční ekonomiku a zahájení celkového rozvojového programu.

---

¹ Pro tento proces se ve vědecké terminologii používají i další názvy, například: postkonfliktní budování míru, nová forma peacekeepingu, operace na podporu míru nebo peacebuilding (Zavičáková 2008: 88). V tomto textu bude používán termín postkonfliktní rekonstrukce.

4. *Vláda a politická účast* je vyjádření potřeby legitimních politických a administrativních institucí a existence participačních procesů (*Post-Conflict Reconstruction* 2002: 3).

Tyto čtyři pilíře jsou sice obsahově oddělené, ale v praxi jsou hluboce provázané. Úspěch každé tematické oblasti je závislý na zbylých pilířích (Waisová 2005: 101). Stejně tak se od sebe nedají zcela oddělit tři fáze postkonfliktní rekonstrukce, které jsou popsány výše. Mohou se vzájemně překrývat, např. fáze počáteční odezvy, která je doprovázena humanitární pomocí se může přelít do fáze transformace (*Post-Conflict Reconstruction* 2002: 2).

Postkonfliktní rekonstrukce probíhá v čase po ukončení násilného konfliktu až do normalizace situace. Normalizace je dosaženo, pokud již není zapotřebí mimořádné mezinárodní intervence, funkční chod vlády a ekonomických aktivit je v převážné míře zastáván danou společností a vnitřní i vnější vztahy státu jsou v souladu s obecně platnými normami chování (*Post-Conflict Reconstruction* 2002: 2).

3 PROVINČNÍ REKONSTRUKČNÍ TÝMY

3.1 Okolnosti vzniku PRT

Útoky z 11. září 2001 vedené teroristickou skupinou al-Kájda na Spojené státy americké změnily mezinárodní pohled na problematiku rozpadajících se/rozpadlých států.

Výsledkem zhroucení vlády v rozpadajících se státech je anarchie, která má za následek rozsáhlou migraci, ekonomický chaos a masové násilí. Často se tento jev přelévá i do okolních států. Přesto byl problém rozpadajících se/rozpadlých států typu Somálsko, Sierra Leone, Rwanda nebo Afghánistán viděn jako záležitost humanitární pomoci, a proto byla mezinárodní odezva vlažná a jen zčásti úspěšná (Walt 2007: 274).

Právě útoky z 11. září ukázaly, že rozpadající se/rozpadlé státy nejsou pouze věcí humanitární katastrofy, ale mohou představovat i významný problém pro národní bezpečnost rozvinutých států. Vláda Tálibánu a teroristické hnutí al-Kájda vyvstalo z rozvráceného afghánského civilního konfliktu. Usáma bin Ládín využíval rozpadající se/rozpadlé státy jako útočiště od poloviny 90. let 20. století. Afghánistán ve vedení s tálibánskou vládou poskytoval perfektní úkryt pro teroristické skupiny (Walt 2007: 274). Afghánistán se posledních pět let objevuje v žebříčku prvních deseti zemí v seznamu rozpadlých států předkládaných Foreign Policy ve spolupráci s Fund for Peace (*Country profile Afghanistan* 2011: 3). V posledním seznamu za rok 2011 se umístil jako sedmá nejohroženější země světa. Afghánistán je největší producent opia na světě², podle záznamů CIA The World Factbook je průměrný věk v Afghánistánu 18 let, řadí se na druhé místo v počtu úmrtnosti obyvatel (17,39 mrtvých na 1000 obyvatel), stejně tak v dětské úmrtnosti (149,2 mrtvých na 1000 narozených dětí), v mateřské úmrtnosti se ve stejných záznamech pohybuje dokonce na prvním místě (1400 mrtvých žen na 100 000 přeživších porodů). Gramotnost se pohybuje u mužů nad 15 let kolem 43% a u žen nad 15 let je to necelých 13%.³

Nevyřešené konflikty vždy představují potenciální nebezpečí, protože vyvolávají nenávist, chuť po pomstě a podporují skupiny, jejichž hlavním cílem je vedení války a u moci se drží vůdce, který nastavuje svá vlastní pravidla na základě zastrasování obyvatelstva (Walt 2007: 274).

---

² Foreign Policy: *The Failed States Index 2011*, dostupné na: http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/06/17/2011_failed_states_index_interactive_map_and_rankings, 30. 1. 2012.

³ CIA The World Factbook: *South Asia: Afghanistan*, dostupné na: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/af.html>, 30. 1. 2012.

Americká zahraniční politika po 11. září 2001 si stanovila boj proti terorismu za svou prioritu. Z krátkodobého hlediska měla tato kampaň dva cíle: prvním cílem bylo vymýtit skupinu al-Kájda, a to útokem na jejich teroristické buňky v Afghánistánu i jiných zemích, kde mají úkryt. Druhý cíl představoval svržení vlády Tálibanu v Afghánistánu, aby se zajistilo ukončení podmínek vhodných pro úkryt teroristické skupiny al-Kájda. Navíc tento čin poslouží jako výstraha vládám ostatních států, co by se jim mohlo stát, kdyby povolily teroristický útok na USA ze svého území.

Z dlouhodobého hlediska musí USA zajistit, aby se neobjevily nové skupiny al-Kájda a potenciálním nepřátelům co nejvíce ztížil cestu k získání zbraní hromadného ničení. K dosažení těchto dlouhodobých cílů se musí americká zahraniční politika soustředit na zorganizování protiteroristické koalice, kontrolu zbraní hromadného ničení, obnovení vztahů s arabským a islámským světem a na rekonstrukci Afghánistánu, která s podporou nově ustavené vlády, ekonomickým rozvojem a posílením stability státu zabrání vytvoření vhodného útočiště pro teroristické sítě (Walt 2007: 274-275).

Již během prvního měsíce po zářijových útocích na USA přiznala administrativa amerického prezidenta George W. Bushe, že nestačí pouze vojenské tažení proti vládě Tálibánu, ale důležitá je i snaha o vytvoření funkční afghánské vlády a rekonstrukci válkou zničené země. Pokud se tak po pádu Tálibánu nestane, je víc jak pravděpodobné, že se zde objeví další teroristický vůdce typu Usámy bin Ládina. Změna mezinárodního vnímání rozpadajících se/rozpadlých států se ukazuje na případu nutnosti postkonfliktní rekonstrukce Afghánistánu z důvodu snížení dlouhodobé hrozby terorismu (Walt 2007: 279).

3.2 Vznik PRT

Po svržení tálibánské vlády a zahnání spojenců sítě al-Kájda do ústraní během operace Trvalá svoboda (*Enduring Freedom*) se setkali zástupci Afghánistánu na Bonnské konferenci a v prosinci 2001 podepsali Petersbergskou dohodu. Tato dohoda nastiňovala rozdělení moci, plány na novou afghánskou ústavu, demokratickou vládu, vojenskou stabilizaci a ekonomickou rekonstrukci Afghánistánu. Konferenci se účastnil i zvláštní vyslanec generálního tajemníka OSN Lakhdar Brahimi, který vytvořil přístup pro mezinárodní účast v Afghánistánu nazývaný „*light footprint*“ (viz kapitola Koncept provinčních rekonstrukčních týmů) (Runge 2009: 8). Z Bonnské konference také vyplynula žádost o zřízení Mezinárodních bezpečnostních podpůrných sil (ISAF) (*ISAF PRT Handbook* 2009: 2), kterou Rada Bezpečnosti OSN schválila 20. prosince 2001 rezolucí 1386 o zřízení ISAF na pomoc

Afghánské prozatímní radě (AIA)⁴ v Kábulu a přilehlém okolí (*Resolution 1386 (2001)* 2001: 2). Bylo rozhodnuto dle kapitoly VII Charty OSN, tedy mise ISAF získala mandát peace enforcementu (Runge 2009: 8).

11. října 2003 převzala velení nad misí ISAF Severoatlantická aliance (NATO) (do té doby šestiměsíční rotační způsob velení participujících zemí).⁵ Úspěch jednotek ISAF ve zlepšení bezpečnostních podmínek Kábulu vedl k myšlence jejího rozšíření na další území Afghánistánu za účelem zajištění bezpečnosti a zprostředkování humanitárních a rekonstrukčních prací. Mezi hlasy volajícími po rozšíření byl i (tou dobou) afghánský předseda AIA Hamíd Karzáí (nynější prezident Afghánské islámské republiky). Jednotky ISAF měly pomáhat při zajišťování bezpečnosti vojákům Afghánské národní armády (ANA) a Afghánské národní policie (ANP), kteří se teprve zaškolovali. Nevládní organizace (NGO) navrhovaly koncept peacekeepingových jednotek použitých Severoatlantickou aliancí v Kosovu, kde bylo 20 peacekeepingových vojáků na tisíc obyvatel. Dosáhnout srovnatelného počtu v Afghánistánu by vyžadovalo 500 000 vojáků, což je nejen neproveditelné, ale i nepraktické (Cobane 2005: 92). Koncept provinčních rekonstrukčních týmů (PRT) představoval méně náročnou verzi přítomnosti mezinárodních jednotek. Navíc tento koncept lépe vyhovoval afghánské atmosféře, která nebyla nakloněna masivnímu peace enforcementu kvůli historickým zkušenostem se zahraničním vlivem na svém území (Eronen 2008: 4).

Provinční rekonstrukční týmy vznikly začátkem roku 2002 v programu nazvaném *Coalition Humanitarian Liaison Cells* v rámci mise Trvalá svoboda, který byl pod správou *Coalition Joint Civil Military Task Force* a amerického ministerstva obrany (Eronen 2008: 4). Jednalo se o selektivní předsunuté základny, které se skládaly z důstojníků, kteří měli na starost civilní záležitosti a tvořili tzv. *Civil Affairs Teams* (CAT) (Gauster 2008: 19). Tento program byl financován skrze fond nazývaný *Overseas Humanitarian, Disaster and Civic Aid Fund*. Díky rychlému rozvoji byl tento program zařazen do bezpečnostních složek a mezi představitele americké vlády⁶ a Americkou agenturu pro mezinárodní rozvoj (USAID) (Eronen 2008: 4). Po jeho zařazení mezi vládní složky USA (v listopadu 2002) byl tento program pojmenován *Joint Regional Teams*. Nakonec bylo ale jméno na přání prezidenta Karzáiho v lednu 2003 změněno na *Provincial Reconstruction Teams* (Eronen 2008: 4). Prezident Karzáí se vyslovil,

---

⁴ AIA byla ustavena Petersbergskou smlouvou z roku 2001, Hamíd Karzáí se stal jejím předsedou (Eronen 2008: 3).

⁵ Afghanistan International Security Assistance Force: *About ISAF. History*, dostupné na: <http://www.isaf.nato.int/history.html>, 25. 3. 2012.

⁶ Institute for the Study of War: *Provincial Reconstruction Teams (PRTs)*, dostupné na: <http://www.understandingwar.org/provincial-reconstruction-teams-prts>, 31. 1. 2012.

že Afghánistán je členěn do provincií a termín *region* je v Afghánistánu spjatý s warlordy⁷, za druhé by měl název odrážet svou primární činnost, kterou je rekonstrukce země (Cobane 2005: 92). Pilotním místem projektu PRT se v roce 2003 stalo město Gardéz ve východní provincii Paktíja. Ve stejném roce se PRTs vedené koaličními silami mise Trvalá svoboda objevily v provinciích Bamján, Kundúz, Balch, Kandahár, Parván a Herát (Gauster 2008: 19). V roce 2003 byla také vydána rezoluce OSN č. 1510, která rozšířila mandát ISAF i na území mimo hlavní město Kábul a jeho přilehlého okolí (*Resolution 1510 (2003)* 2003: 2). V prosinci 2003 se mise ISAF rozšířila do provincie Kundúz, kde přejala zodpovědnost za německý PRT. Vojenská složka německého PRT Kundúz se připojila pod vedení ISAF a tím se stala pilotním projektem a prvním krokem expanze této mise. O půl roku později, 28. června 2004 NATO na svém summitu v Istanbulu oznámilo, že rozšíří PRT pod vedením ISAF do severních provincií Balch, Fárjáb, Badachšán a Baghlán. Tento proces expanze byl dokončen 1. října 2004 a s tím i první, severní fáze rozšíření mise ISAF.⁸

V roce 2005 začala tzv. západní expanze ISAF, která byla dokončena následný rok převzetím velení PRT v západních provinciích Herát, Faráh, Ghór a Bádghís. Třetí fáze expanze směřovala na jih, kde se v roce 2006 rozšířilo velení ISAF o šest amerických PRTs a k tomu byly vytvořeny další čtyři nové PRTs. V poslední fázi expanze ISAF převzalo americké PRT na východě Afghánistánu, čímž dosáhlo pokrytí celé země.⁹ V současné době operuje na území Afghánistánu všech 28 PRTs pod vedením ISAF. Do této mise přispívá dohromady 50 členských států NATO (*ISAF: Key Facts and Figures* 2012).

3.3 Definice PRT

Mezinárodní účast v Afghánistánu je utvářena dle strategie OSN, tzv. *light footprint*. Tato strategie byla vytvořena Lakhdarem Brahimim, zvláštním vyslancem bývalého generálního tajemníka OSN Kofiho Annana v otázkách prevence konfliktů a jejich řešení.¹⁰ Tuto strategii představil ve zprávě určené pro Radu bezpečnosti OSN z 21. srpna 2000, která se zabývá analýzou peacekeepingových misí OSN a předkládá návrhy ke zlepšení (*Report of the Panel on United Nations Peace Operations* 2000). Mise v Afghánistánu postavená na Brahimiho konceptu usiluje o omezení mezinárodní účasti v zemi, a naopak o podporu Afghánců při přejímání zodpovědnosti za politickou harmonizaci a ekonomickou obnovu

---

⁷ Warlord je vojenský velitel, hlavně tedy agresivní regionální velitel disponující individuální autonomií. Oxford Dictionaries: *Warlord*, dostupné na: <http://oxforddictionaries.com/definition/warlord>, 25. 3. 2012.

⁸ Afghanistan International Security Assistance Force: *About ISAF. History*, dostupné na: <http://www.isaf.nato.int/history.html>, 25. 3. 2012.

⁹ Ibidem.

¹⁰ BBC: *Profile: Lakhdar Brahimi*, 25. 5. 2004, dostupné na: http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/1593430.stm, 19. 2. 2012.

země.¹¹ Dle Brahimiho je mezinárodní účast v postkonfliktním prostředí nevyhnutelná, ale měla by fungovat efektivně a nesetrvávat na rekonstruovaném území déle než je opravdu nutné (Brahimi 2007: 16). Proto jsou v afghánské misi nasazeny jen malé, lehce ozbrojené jednotky. Koncept PRT je výsledkem této nové strategie a spolu s tím se podílí na hlubším rozvoji tzv. civilně-vojenské spolupráce (CIMIC) (Gauster 2008: 8).

Podle definice NATO vyjadřuje CIMIC koordinaci a kooperaci na podporu mise, která probíhá mezi velitelem NATO a civilními hráči, tzn. národním obyvatelstvem, místními činiteli, mezinárodními, národními a nevládními organizacemi a agenturami. Strategický cíl aktivit CIMIC je podpora vojenských operací. Jedním z hlavních úkolů CIMIC je tzv. „ochrana síly“ (*force protection*), což znamená poskytování sociálních služeb civilnímu obyvatelstvu za účelem přijetí peacekeepingových sil místní populací, tím pádem i upevnění bezpečí peacekeepingových jednotek a předcházení nepřátelskému jednání vůči nim (*NATO Civil-Military Co-operation (CIMIC) Doctrine* 2003: 11). Činnost CIMIC hraje v postkonfliktním Afghánistánu klíčovou roli, protože po celém území operuje velké množství mezinárodních organizací (MO) a vyvstává potřeba spolupráce a propojení jejich rozvojových programů s misí NATO. Centrum CIMIC v Afghánistánu plánuje a provádí své programy skrze PRTs.¹²

ISAF PRT Handbook definuje PRT jako „*spojené vojensko-civilní uspořádání, jehož personál a podpora je tvořena členskými zeměmi ISAF, jež operuje na provinční úrovni Afghánistánu. PRT je provozován jedním národem, nebo koalici dvou a více národů. PRT je obvykle zodpovědný za jednu provincii, ale některé PRTs mají zodpovědnost za dvě nebo více provincií*“¹³ (ISAF PRT Handbook 2009: 4).

PRT můžeme také popsat jako mnohonárodnostní civilně-vojenské multifunkční uspořádání, které se potýká s proměnlivými stupni hrozeb a fragmentovanou společností v různých provinciích země. Jednotlivé PRTs se od sebe liší, protože strukturu jim udávají podmínky dané provincie. V tom spočívá výhoda celého konceptu - je flexibilní. PRTs se dokáží přizpůsobit rychle se měnícím a odlišným podmínkám, což je typický znak postkonfliktních regionů (Gauster 2008: 11).

---

¹¹ United States Institute of Peace: *Guide for Participants in Peace, Stability, and Relief Operations*, dostupné na: <http://www.usip.org/node/5546>, 19. 2. 2012.

¹² Multinational CIMIC Group: *PRT: Mission, Concept, Tasks and Activities*, dostupné na: <http://www.mncimicgroup.org/index.php/en/operations/afghanistan>, 19. 2. 2012.

¹³ Anglický originál: „*a joint, integrated military-civilian organisation, staffed and supported by ISAF member countries, operating at the provincial level within Afghanistan. A PRT is operated by a single nation or a coalition of two or more nations. A PRT is generally responsible for covering one province, but some have responsibility for two or more.*“

Mezinárodní výbor Červeného kříže reaguje na inovaci civilně-vojenské spolupráce ve formě PRT takto: „*Rozdíl mezi humanitární, politickou a vojenskou činností se stírá ve chvíli, kdy jsou ozbrojené síly vnímány jako humanitární aktéři, když jsou civilisté zakomponováni do vojenských struktur a když je vytvořen dojem, že humanitární organizace spolu s jejich zaměstnanci jsou pouhým nástrojem v rámci integrovaných přístupů k managementu konfliktu*“¹⁴ (Runge 2009: 19).

Humanitární agentury tedy vidí koncept PRT jako hybridní civilně-vojenskou strukturu, ve které se mísí vojenští, civilní, političtí a rozvojoví aktéři. Nesouhlasí s civilně-vojenskou spoluprací ve formě PRT, protože odmítají jakoukoli podobnost mezi vojenskými a humanitárními aktéry co se týče struktury. Navíc vidí rozdíl v úmyslu vykonávání humanitární pomoci: humanitární agentury poskytují pomoc, protože ji lidé potřebují, zatímco ozbrojené síly vykonávají tuto činnost za účelem „získání srdcí a myslí“ místních obyvatel, tzn., že účelem humanitární pomoci je ochrana vojenských jednotek (Runge 2009: 19-21).

PRTs se staly součástí peacekeepingu a postkonfliktní rekonstrukce. Byly vytvořeny jako přechodná struktura ke zlepšení bezpečnosti a snazšího postupu rekonstrukce a ekonomického rozvoje. Na druhou stranu jsou PRTs často kritizovány za kolísavou efektivitu, neschopnost spolupracovat s OSN a NGOs a jejich národní různorodost, z které vznikají rozdíly v počtu personálu a vedení mise (Perito 2008: 5).

Jednotlivé týmy se liší přístupem k činnosti PRT, strukturou a mírou civilně-vojenské spolupráce podle priorit daného národního státu. Můžeme pozorovat PRTs, které dávají větší důraz na vojenskou činnost (hlavně USA) (Gauster 2008: 21), zapojují se i do aktivního boje s povstalci a jsou proto nasazeny z bezpečnostního hlediska v méně stabilních provinciích (např. bývalá kanadská přítomnost v provincii Kandahár) (Murray – McCoy 2010: 184). Na druhou stranu země jako Německo nebo Itálie se zaměřují spíše na stabilizační a rozvojové prvky pomoci (Mark – El-Khoury 2008: 33) (např. německé PRTs nemají udělený mandát na zapojení se do přímého boje) (Abbaszadeh 2008: 26).

3.4 Koncept PRT

Obecně se PRT skládá z 50 až 300 osob vojenského a civilního personálu (Runge 2009: 11), tzn. poměrně malé jednotky, které se hodí do afghánského prostředí, které není pozitivně nakloněno velkým vojenským intervencím. Menší počet personálu dává prostor pro větší

---

¹⁴ Anglický originál: „*The distinction between humanitarian, political and military action becomes blurred when armed forces are perceived as being humanitarian actors, when civilians are embedded into military structures, and when the impression is created that humanitarian organizations and their personnel are merely tools within integrated approaches to conflict management.*“

flexibilitu a spolupráci (Cobane 2005: 92). Struktura PRT je dělena do dvou složek: vojenské a civilní. Vojenská část personálu zajišťuje bezpečnostní ochranu, operace informačního a psychologického charakteru, zastává také lékařské, logistické a komunikační funkce. Důstojníci pro civilní záležitosti provádějí hodnocení vesnic, zjišťují informace pro potenciální rekonstrukční a humanitární projekty, zajišťují logistickou podporu. Týmy vojenských pozorovatelů slouží jako hlídky a vedou výcvik afghánských bezpečnostních složek. Civilní část PRT zahrnuje diplomaty, pomocné odborníky, v některých místech také zemědělské a policejní experty, odborníky na rozvoj. Také jsou v PRT přítomni zástupci afghánského ministerstva vnitra (Cobane 2005: 93). Obecně je však podíl nevojenského personálu nízký, přibližně 5 - 10% (Runge 2009: 11).

Vojensko-civilní spolupráce PRT má za úkol tři klíčové body:

1. zlepšit bezpečnost v dané provincii (Cobane 2005: 93).

PRTs nemají dostatečné prostředky na realizaci významných aktivit v bezpečnostním sektoru, např. na odzbrojování místní milice. Jejich hlavním prostředkem k zajištění bezpečnosti je dialog a spolupráce. PRT slouží jako viditelná mezinárodní přítomnost v provincii (Cobane 2005: 93). Úkolem PRT je monitorování, hodnocení oblasti, poradenství a podpora reformy bezpečnostního sektoru.¹⁵ Obrana PRT je závislá na letecké vojenské podpoře, kterou v případě nouze zavolají. Přivolání koaličních posil může působit také jako zastrašující prvek (Cobane 2005: 93). To znamená, že při vypuknutí lokálního povstání nebo násilností je vlastní vojenská kapacita PRT velmi omezená, závislá na vojenské posile (Gauster 2008: 9). Nevládní organizace International Crisis Group (ICG), Care International a International Rescue Committee vydaly hned po rozšíření mise ISAF za hranice Kábulu (2003) společné prohlášení, ve kterém mimo jiné doporučují PRTs, aby se primárně soustředily na udržení bezpečnosti (tzn. výcvik ANP a ANA, ale také aktivní roli v odzbrojování, demobilizaci a reintegraci milice do civilního života).¹⁶ Stejně tak vyzývá PRTs prezidentka NGO nazývané Mercy Corps Nancy Lindborgová, aby přenechaly rekonstrukční práce civilním pracovníkům humanitárních organizací a OSN a soustředily se na bezpečnost, která je klíčovým požadavkem k dosažení úspěšné rekonstrukce.¹⁷ Udržení a zlepšení úrovně

---

¹⁵ NATO Parliamentary Assembly: *161 ESC 08 E-rev 1 Economic Reconstruction in Afghanistan: Developmental and Security Implications*, dostupné na: <http://www.nato-pa.int/default.asp?SHORTCUT=1473>, 6. 2. 2012.

¹⁶ ICG: *Joint Statement by the International Crisis Group, Care International, and the International Rescue Committee on the Expansion of the International Security Assistance Force in Afghanistan*, 31. 10. 2003, dostupné na: <http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/media-releases/2003/joint-statement-by-the-international-crisis-group.aspx>, 6. 4. 2012.

¹⁷ Mercy Corps: *Aid Groups Raise Concerns on Use of Coalition Reconstruction Teams in Afghanistan*, 4. 3. 2003, dostupné na: <http://www.mercycorps.org/countries/afghanistan/10205>, 6. 4. 2012.

bezpečnosti je tedy činnost, kterou si od nich NGOs představují, ale PRTs jsou v tomto ohledu značně omezené. PRTs se podílí na výcviku ANP a ANA, informování afghánských představitelů a mezinárodních aktérů o vyvíjející se situaci nebo poskytování spolupráce, která předejde frakčním násilnostem. Úspěchy v tomto sektoru jsou závislé na důvěře vybudované skrze dialog a vzájemné porozumění (Cobane 2005: 93). Na druhou stranu jsou jednotky PRT závislé na provinčních představitelích, kterými ovšem mohou být i power brokeři¹⁸ (Gauster 2008: 9).

Výzkum *Afghan Hearts, Afghan Minds* ukazuje, že většina tázaných Afghánců se shodne na tom, že stažení jednotek PRT by vedlo k rapidnímu zhoršení bezpečnostní situace, přestože dotázaní často nedůvěřují ISAF a koaličním jednotkám mise Trvalá svoboda. Také by si PRTs měly počínat opatrně v provinciích, kde se představitelé kmenového uspořádání snaží o zlepšení bezpečnostní situace, aby tyto křehké snahy místních neohrozily (*Afghan Hearts, Afghan Minds* 2008: 9).

2. Rozšířit dosah a posílit pozici afghánské ústřední vlády v provincii (Cobane 2005: 93). Autorita vlády Afghánské islámské republiky nezasahuje na celé území Afghánistánu, hlavní problém je ve vzdálenějších provinciích. Úkolem PRT je zlepšit schopnosti samostatného vládnutí afghánských představitelů, rozhodně není jejich úkolem působit jako alternativa afghánské vlády (*ISAF PRT Handbook* 2009: 4). Jedním ze způsobů, jak podpořit ústřední afghánskou vládu je např. vybírání rekonstrukčních projektů tak, aby byly na seznamu rekonstrukčních priorit určitého afghánského ministerstva. Další pokus o upevnění vládní autority je vytvoření Exekutivní kontrolní komise PRT (PRT ESC), které předsedá afghánský ministr vnitra. Tato komise se aktivně podílí na formování priorit PRT, poskytuje poradenství a fóra s vládními představiteli pro organizace, které se podílejí na bezpečnostních a rekonstrukčních misích (Cobane 2005: 95). Pozitivně můžeme hodnotit i rozhodnutí začlenit do každého PRT týmu představitele afghánské vlády, což působí dobře na provinční představitele a usnadňuje to spolupráci s nimi (Gauster 2008: 9). PRTs fungují také jako prostředek komunikace mezi afghánskou ústřední vládou a regionálními představiteli, tzn., že předávají informace o vládních rozhodnutích a politice. Také zprostředkovávají výměnu informací mezi afghánskou vládou a civilními agenturami.¹⁹ Výzkum *Afghan Hearts, Afghan Minds* nastiňuje závažný problém ve snahách civilně-vojenské spolupráce v podpoře

---

¹⁸ „Power broker je člověk, který úmyslně ovlivňuje distribuci politické nebo ekonomické moci uplatňováním svého vlivu nebo intrik.“ Oxford dictionaries: *Power broker*, dostupné na: <http://oxforddictionaries.com/definition/power%2Bbroker?q=power+broker>, 6. 4. 2012.

¹⁹ NATO Parliamentary Assembly: *161 ESC 08 E-rev 1 Economic Reconstruction in Afghanistan: Developmental and Security Implications*, dostupné na: <http://www.nato-pa.int/default.asp?SHORTCUT=1473>, 6. 2. 2012.

afghánské vlády, kterým je nezájem o práci CIMIC ze strany vlády a bezpečnostního a obranného sektoru Afghánistánu. Někteří jedinci nebo skupiny ve dvou jmenovaných sektorech ani neví, co PRTs představují a dělají. Kromě toho postrádají hlubší znalosti humanitárního práva a dopadů na práci NGOs, které vláda měří stejným metrem jako vojenské aktéry. Dle tohoto výzkumu je třeba více zapojit vládu do programu PRTs a zvýšit povědomí důležitých ministerstev o humanitárním právu a dopadech vládních rozhodnutí na neustrannou pomoc NGOs (*Afghan Hearts, Afghan Minds* 2008: 5).

PRTs se snaží vybudovat stabilní prostředí nejen pro lokální představitele ústřední vlády, ale i pro mezinárodní agentury a NGOs a zapojit civilní společnost do rekonstrukce, politického přechodu a sociálně-ekonomického rozvoje (*ISAF PRT Handbook* 2009: 4). Organizují setkání vedoucích představitelů afghánské vlády, asistenční mise OSN v Afghánistánu (UNAMA) a představitelů provincií.²⁰ PRTs zajišťují, že veškeré mezinárodní snahy na daném území jsou v souladu s afghánskými rozvojovými cíli, které jsou artikulované v Afghánské národní rozvojové strategii (ANDS) a Provinčních rozvojových plánech (PDPs) (*ISAF PRT Handbook* 2009: 4). V praktické rovině jsou vztahy mezi PRTs a NGOs velmi rozporuplné a ne příliš kooperativní, NGOs neschvalují propojování civilní a vojenské složky v postkonfliktní rekonstrukci (Runge 2009: 21). Ani vztahy s MOs jako je OSN nebo EU nefungují ideálně, ale to není otázka PRTs, ale celých organizací (NATO, OSN, EU), které spolu nedokáží efektivně komunikovat a spolupracovat. Dle M. J. Williamse kořením problému zmíněných MOs s vedením mise v tom, že nebyly vytvořeny pro zvládání krizí v zemích typu Afghánistán. Podle něj byly tyto organizace určeny k vyrovnávání moci, ne k vedení operací na území, kde je její úplná absence (Williams 2011: 130).

3. Usnadnit rekonstrukci provincie (Cobane 2005: 93).

Zapojení PRTs do rekonstrukčního procesu závisí na bezpečnostní situaci v dané provincii. V provádění rekonstrukčních a humanitárních aktivit jsou jednotky PRT poměrně omezené. Pokud je bezpečnostní situace stabilní a NGOs mohou v oblasti operovat, PRTs nevynaloží takové úsilí při rekonstrukčních aktivitách, ale v provinciích s nestabilní bezpečnostní situací, kde NGOs nemohou bezpečně pracovat, PRTs přebírají aktivní roli v rekonstrukčním procesu. Ve stabilních provinciích se PRTs zaměřují hlavně na zlepšení schopností lokálních zastupitelů, politickou spolupráci, pomoc NGOs. V oblastech blízko bojové linie nebo přímo v ní se PRTs soustředí na celkovou stabilizaci provincie. V žádném případě se však PRTs

---

²⁰ NATO Parliamentary Assembly: *161 ESC 08 E-rev 1 Economic Reconstruction in Afghanistan: Developmental and Security Implications*, dostupné na: <http://www.nato-pa.int/default.asp?SHORTCUT=1473>, 6. 2. 2012.

nedají vnímat jako řídicí složka rekonstrukce, protože postrádají potřebné zkušenosti, odbornost a prostředky civilních agentur (např. USAID) (Cobane 2005: 96). PRTs pomáhají mezinárodnímu společenství při procesu reformy a posilují roli civilní správy.²¹ Naproti tomu postoj NGOs k práci PRTs není tak kladný. Považují za nepřijatelné, aby se PRTs účastnily humanitární pomoci, protože ta nemá mít nic společného s vojenskou složkou. Dalším argumentem NGOs je podkopávání statutu neutrality nevládních organizací skrze zapojení vojensky a politicky angažovaných jednotek. Např. podle NGO Save the Children je seskupení politického, rozvojového a vojenského personálu do stejné jednotky „*nevhodné a zcela v rozporu se základními principy humanitární pomoci, jakými jsou nezávislost a nestrannost*“²² (Runge 2009: 22). John Holmes, tajemník OSN pro humanitární záležitosti se po své návštěvě Afghánistánu v roce 2008 vyjádřil o směřování vojenských operací s humanitární pomocí ve smyslu, že je velmi důležité, aby se PRTs nezapojovaly do humanitární pomoci, pokud to není nezbytně nutné a bezpečnostní situace nedovolí jinak (Runge 2009: 22).

3.5 Rozšíření konceptu PRT do Iráku

Koncept PRT byl implementován i v Iráku. Stalo se tak 11. listopadu 2005, kdy tehdejší americká ministryně zahraničí Condoleezza Riceová uvedla první PRT do Iráku²³. Tyto jednotky byly pojmenovány *Provincial Support Teams* (PST). Na obsahu mise se shodli jak představitelé armády USA, tak ministerstva zahraničí. Náplň mise je také velmi podobná misi PRT v Afghánistánu: pomáhat irácké vládě na provinční úrovni, prosazovat zvýšenou bezpečnost a dodržování zákonů, prosazovat ekonomický a politický rozvoj, provádět provinční správu tak, aby se setkala s potřebami obyvatel (Drolet 2006: 7). Liší se ovšem ve velikosti – irácké PRTs jsou poměrně menší, týmy čítají 30 až 80 členů (americké PRTs v Afghánistánu se velikostí pohybují v rozmezí 80 až 100 členů) (Kuwayama 2008: 50). Irácké PRTs jsou z drtivé většiny vedeny ministerstvem zahraničí USA a jsou obsazené především civilisty, kteří zahrnují i soukromé aktéry.²⁴

---

²¹ NATO Parliamentary Assembly: *161 ESC 08 E-rev 1 Economic Reconstruction in Afghanistan: Developmental and Security Implications*, dostupné na: <http://www.nato-pa.int/default.asp?SHORTCUT=1473>, 6. 2. 2012.

²² Anglický originál: „*inappropriate and contrary to the fundamental humanitarian principles of independence and impartiality*“.

²³ United States Institute of Peace: *The U.S. Experience with Provincial Reconstruction Teams in Iraq and Afghanistan*, dostupné na: <http://www.usip.org/publications/us-experience-provincial-reconstruction-teams-iraq-and-afghanistan>,

11. 2. 2012.

²⁴ Ibidem.

V Iráku se postupem času vyvinuly tři složky PRT: PRT, ePRT a PST. Kromě výše popsaných PRT jednotek se objevují tzv. *embedded-PRT* neboli včleněné PRT (ePRT). Tyto jednotky se skládají pouze ze čtyř stálých členů (velitel týmu, starší rozvojový specialista, důstojník pro občanské záležitosti a bilingvní poradce znalý obou kultur). Ti jsou doprovázeni 8 až 12 civilními specialisty a několika dalšími pověřenými vojenskými důstojníky. Tyto jednotky jsou koncipovány tak, aby operovaly uvnitř americké vojenské brigády nebo u amerického námořnického oddílu. Menší velikost dovoluje e-PRT větší možnost pohybu v bezpečnostně nestálém regionu. Věnují se hlavně práci s místními vládními představiteli, pracují na upevnění jejich postavení, stejně jako klasické PRTs (Kuwayama 2008: 50). Dle slov amerického ministerstva zahraničí operují v Iráku i PSTs, které se nikdy nestaly PRT, protože jsou nasazeny v provinciích, které nevykazují dostatečnou míru bezpečnosti, jež je zapotřebí pro stálou přítomnost PRT. Jednotky PST jsou umístěné na vojenských základnách a vydávají se do přidělených provincií podle potřeby (*Provincial Reconstruction Teams in Afghanistan and Iraq* 2008: 5).

Zapojení konceptu PRT je již v Iráku minulostí, protože poslední PRT jednotky operující v Iráku na provinční úrovni, se stáhly na konci roku 2011. Tento koncept je opět využíván pouze při obnově Afghánistánu (*Lessons from Embedded Provincial Reconstruction Teams in Iraq* 2011: 11).

4 NÁRODNÍ MODELY PRTs V AFGHÁNISTÁNU

V současné chvíli je na území Afghánistánu rozmístěno 28 provinčních rekonstrukčních týmů, na které svými jednotkami přispívá dohromady 50 států zapojených do mise ISAF. Z celkového počtu 130 386 vojáků je 90 000 mužů nasazeno z USA, což mnohonásobně převyšuje početní příspěvky ostatních členských zemí. Druhé místo co do počtu vojáků zaujímá Velká Británie s 9 500 vojáky, poté následuje Německo s počtem 4 818 vojáků. Těsně za Německem, a tedy také s nezanedbatelným číslem, je např. Itálie (3 952 mužů), Francie (3 916 mužů) nebo Polsko (2 475 mužů) (*ISAF: Key Facts and Figures* 2012).

Jednotlivé PRTs se od sebe určitým způsobem liší. Faktory, které od sebe PRTs odlišují, jsou např.:

- národnostní složení, neboli příspěvní jednotlivých zemí;
- početní velikost PRT;
- početní rozdíl mezi vojenskou a civilní složkou PRT;
- vedení PRT týmu a integrace vojenské a civilní složky;
- bezpečnostní aktivity a schopnosti, kterými PRT disponuje (co se týče vojenského profilu i civilních přínosů jako např. trenérů policejní složky);
- aktivity ve vládě vedené přímo PRT nebo národem, který ho vede;
- aktivity týkající se rekonstrukce a rozvoje, které podniká PRT nebo jeho vedoucí národ;
- zdroje a způsoby financování rekonstrukce a rozvoje;
- celkový počet finančních zdrojů, jež přispívají na území patřícím pod správu jednotlivých PRTs;
- vnější podmínky, ve kterých musí PRTs operovat: bezpečnostní situace, stupeň rozvoje a autority vlády, přítomnost OSN a NGOs, *modus operandi* ostatních přítomných jednotek (Eronen 2008: 9-10).

Naopak viditelně společná věc pro všechny PRTs a stavební kámen tohoto programu je plně integrovaná vojensko-civilní struktura, která přináší komplexní rozsah prostředků potřebných k upevnění autority afghánské vlády (Eronen 2008: 10).

PRTs nejprve spadaly pod vedení amerických ozbrojených sil v operaci Trvalá svoboda. Ovšem mise ISAF vedená Severoatlantickou aliancí rozšiřovala svůj mandát na území Afghánistánu a PRTs byly postupně převedeny pod kontrolu ISAF, tento proces byl dovršen v říjnu 2006. Ačkoliv ISAF získaly velení nad PRT programem, na taktické úrovni jsou jednotlivé PRTs vedeny svou vedoucí zemí (Kuwayama 2008: 48). Proto se dá mluvit o třech

základních modelech PRT, jejichž struktura a způsob fungování se navzájem liší. Jedná se o americký, britský a německý model.

4.1 Americký model PRT

Po pádu Tálibánu bylo mezinárodním jednotkám operujícím v Afghánistánu jasné, že pouze mezinárodní ozbrojené síly mohou zabránit návratu k občanské válce nebo islamistické vládě. Na konci roku 2002 byla americká vláda ve Washingtonu přesvědčena o nezbytnosti většího zapojení se do rekonstrukce Afghánistánu, tím chránit nestabilní zemi a hlavně posilovat nově vzniklou afghánskou vládu. Takováto změna strategie byla možná díky omezenému úspěchu mise Trvalá svoboda a její obecně špatné reputaci, které čelila mezi afghánským obyvatelstvem. Americké armádě bylo jasné, že použití výlučně konvenčních forem boje ke stabilizaci situace by úspěch nepřineslo, navíc válka v Iráku, jež začala v roce 2003, znamenala jasný konec prostředkům poskytovaným americkou armádou na rekonstrukci Afghánistánu. Tento vojenský deficit vedl USA k vytvoření strategie selektivních předsunutých základů nazývaných *Coalition Humanitarian Liaison Cells*. Ty se skládaly z důstojníků, kteří měli na starost civilní záležitosti v CAT, které identifikovaly humanitární problémy, prováděly menší rekonstrukční projekty a zajišťovaly spolupráci s UNAMA a NGOs v okolí. Tato strategie měla sloužit k tzv. „získání srdcí a myslí“ („*to win hearts and minds*“) obyvatel (Gauster 2008: 18-19), což zahrnuje QIP s humanitárním a rekonstrukčním zaměřením (Jakobsen 2005: 17). V první fázi po pádu Tálibánu sloužila tato metoda hlavně pro sbírání informací v provinciích. Následně tyto jednotky získaly poměrně silnou vojenskou ochranu a do provincií byli také integrováni představitelé amerických civilních institucí, to celé pod názvem *Joint Regional Teams*, které byly později na popud prezidenta Karzáiho změněny na *Provincial Reconstruction Teams*. Tento program byl odstartován na začátku roku 2003 s pilotním projektem ve městě Gardéz (Gauster 2008: 18-19).

4.1.1 Struktura amerického PRT

Velikost a skladba každého týmu závisí na podmínkách dané provincie a dostupnosti zaměstnanců civilních agentur (Perito 2005: 4). V současné době vede USA v Afghánistánu 13 z celkových 28 PRTs a to v provinciích: Núristán, Pandžšír, Kúnar, Kápísá, Laghmán, Nangarhár, Paktíja, Ghóst, Ghazní, Paktíka, Zábul, Faráh a Kandahár. USA také velí regionálním celkům: regionální velení východ (*Regional Command East*), regionální velení jih (*Regional Command South*) a regionální velení jihozápad (*Regional Command Southwest*) (ISAF: *Key Facts and Figures* 2012). Obecně se dá říct, že americké PRTs jsou tvořeny 50 až 100 lidmi, průměrná velikost PRT se pohybuje kolem 80 lidí (Kuwayama 2008: 49).

Civilně-vojenská integrace vyžaduje spolupráci mezi vojenským, diplomatickým a rozvojovým vládním úřadem. V USA to zajišťuje ministerstvo obrany, ministerstvo zahraničí a USAID. V postkonfliktní rekonstrukci Afghánistánu se angažují i další vládní úřady jako např. ministerstvo spravedlnosti nebo zemědělství, ale ty už nehrají tak velkou roli. Faktickou moc má v rukou ministerstvo obrany USA, které je vedoucím vládním úřadem zodpovědným za vedení války v Afghánistánu. Rozhoduje tedy o finančních i logistických prostředcích (Kuwayama 2008: 47-48). Stačí se podívat na rozdíl mezi ročním rozpočtem ministerstva obrany USA (základní rozpočet v roce 2011 dosáhl 548,9 miliard USD) (*Fiscal Year 2011 Budget Request. Overview* 2010: 1-1) a rozpočtem ministerstva zahraničí USA (52,8 miliard USD za rok 2011) a USAID (1,7 miliardy USD za rok 2011) (*Executive Budget Summary. Function 150 & Other International Programs. Fiscal Year 2011* 2010: 2, 8). Z tohoto nepoměru plyne i nepoměrný vliv na proces plánování strategie ve Washingtonu i přímo v Afghánistánu (Kuwayama 2008: 48).

Pro americké ministerstvo obrany je práce PRT důležitou součástí celé mise, podle směrnice ministerstva obrany USA číslo 3000.05 jsou operace na vytváření stability „*podstatou americké vojenské mise*“ a „*ministerstvo obrany by mělo být připraveno na vedení [stabilizačních operací, pozn. aut.] se zdatností odpovídající bojovým operacím*“²⁵ (*Instruction 3000.05* 2009: 2). Ministerstvo obrany vidí v PRT nástroj pro „získání srdcí a myslí“ i snižování závažnosti problému povstalců, tedy vidí v PRT důležitý nástroj v protipovstaleckém boji. Armáda se v PRT činnostech zaměřuje na QIP, tzn. krátkodobě cílené projekty prováděné v menším měřítku (Kuwayama 2008: 48).

Ministerstvo zahraničí USA by dle NSPD-44 mělo plánovat, vést a koordinovat snahy všech amerických ministerstev a agentur zapojených do stabilizačních a rekonstrukčních činností. Mělo by se postarat o koordinaci s ministerstvem obrany, aby došlo k souladu s plány vojenských operací na konfliktním území (*National Security Presidential Directive/NSPD-44* 2005: 2).

USAID se ve své činnosti soustředí na dlouhodobé rozvojové projekty, které přispějí ke stabilitě země a zlepšení životních podmínek afghánských obyvatel. Projekty USAID se zaměřují na zdraví, vzdělání, ekonomický růst, zemědělství, infrastrukturu a podporu afghánské vlády.²⁶ USAID se snaží přesunout činnost od vojenských krátkodobých projektů

---

²⁵ Anglický originál: „*a core U.S. military mission that the Department of Defense shall be prepared to conduct with proficiency equivalent to combat operations*“.

²⁶ USAID: *USAID/Afghanistan strategy*, dostupné na: http://afghanistan.usaid.gov/en/about/country_strategy, 23. 3. 2012.

k těm dlouhodobým, co nejdřív to bezpečnostní situace v daném regionu dovolí (Kuwayama 2008: 48).

Koordinaci amerických PRT přesto chybí stálý mezipřevodní poradní orgán na exekutivní úrovni, jehož úkolem by bylo koordinovat a dohlížet na mezipřevodní činnosti PRT, protože zastupitelé rozdílných vládních úřadů se hůře doberou shody (Kuwayama 2008: 48).

Americké PRTs tvoří tři klíčové součásti:

- Civilně-vojenské operační centrum (CMOC), které představuje jádro civilně-vojenské spolupráce,
- včleněná složka taktických školitelů obsahující americké vojáky, kteří trénují ANA daného regionu,
- vojenská složka zaměřená na obranu zajišťující bezpečnost aktérů během realizace projektů PRT (Gauster 2008: 20).

Vojenská část amerického PRT by měla zahrnovat velícího důstojníka spolu s jeho přímým personálem, vojenské CAT (dva týmy po čtyřech vojácích), jednotku vojenské policie (tři vojáci), jednotku zaměřenou na psychologické operace, jednotku na zneškodňování min a muniční jednotku, výzvědnou službu, zdravotníky, obrannou vojenskou jednotku (peší četa čítající 40 vojáků) a administrativní a pomocný personál. Ovšem realita je taková, že většina amerických PRTs nedisponuje veškerými výše popsanými vojenskými složkami, např. mnoho z nich má méně než dva CAT, často chybí vojenská policie nebo jiná specializovaná složka. Nedostatek kvalifikovaného personálu limituje efektivitu práce PRT, což není problém jen amerického modelu, ale PRT konceptu obecně (Perito 2005: 4-5).

Víc jak polovina personálu PRT je součástí obranné vojenské jednotky. Tento model je v souladu s americkými zásadami, které definují bezpečnost jako primární bod mise (Gauster 2008: 20). Obecně se dá říct, že americký přístup k mírovým operacím je více zaměřen na vojenskou obranu než přístup evropských koaličních partnerů (Jakobsen 2005: 19). Na druhou stranu americké PRTs operují v jižní a jihovýchodní části Afghánistánu (*ISAF: Key Facts and Figures* 2012), kde je vyšší stupeň bezpečnostní hrozby než v severních provinciích spravovaných členskými zeměmi NATO (Jakobsen 2005: 19).

Civilní složka amerického PRT čítá 3 až 5 lidí, kteří zahrnují zástupce amerického ministerstva zahraničí a USAID, popřípadě další vládní úřady. Dále je zde představitel afghánského ministerstva vnitra a skupina tří až čtyř místních tlumočnicků (Perito 2005: 4). Z velikosti civilní a vojenské složky PRT je zjevné, že civilní část týmu je podřízená té vojenské (Gauster 2008: 21). Tedy nejen vojenská složka, ale i političtí poradci (představitelé

ministerstva zahraničí) a experti na rozvoj/rekonstrukci (např. představitelé ministerstva zemědělství) spadají pod vojenské velení (Jakobsen 2005: 17).

4.1.2 Metody a cíle amerického PRT

Cíle, na které se PRTs zaměřují, jsou stejné: podpora afghánské vlády, bezpečnost a rekonstrukce. S těmito cíli jsou v souladu i činnosti, na které se zaměřují americké PRTs: navazování a posilování vztahů s provinčními politickými, náboženskými a obchodními představiteli, školení a poradenství za účelem zvýšení autority afghánské vlády, menší rekonstrukční a rozvojové projekty, zajištění koordinace místních bezpečnostních služeb za účelem zvýšení bezpečnosti regionu a podpora rozvoje místního obchodu (Kuwayama 2008: 50). Americké PRTs mají k uskutečnění těchto cílů dvě metody:

- CERP (*Commanders Emergency Response Program*) – tento program se zabývá projekty vojenské sekce PRT, které probíhají jménem příslušného provinčního guvernéra. Využívá se materiálů a finančních zdrojů velitelství PRT, tyto zdroje jsou dostupné v krátkém časovém horizontu. Na projekty, které zvyšují flexibilitu PRT získává velitel finanční prostředky z fondů a může s nimi naložit dle vlastního uvážení. Projekty zaměřené na afghánskou veřejnost a rekonstrukci provincie (stavba škol, nemocnic, oprava studen) jsou směřovány na koncept „získání srdcí a myslí“. Program CERP je určený na podporu efektivnosti a legitimacy afghánské vlády, což jsou nezbytná kritéria pro udržení bezpečnosti a stability země (Gauster 2008: 21).

Lawrence Vasquez, bývalý velitel PRT v provincii Faráh, vysvětluje ve zprávě pro Brookings Institute, že valná většina projektů jeho PRT týmu byly ve shodě s požadavky provinčních vládních zastupitelů, a dodává, že systém financování CERP jakožto primární finanční zdroj PRT vyžadoval u jakéhokoliv finančního požadavku potvrzení od PRT, že projekt je v souladu s požadavky provinční vlády a má předpoklad dlouhodobé udržitelnosti (Vasquez 2010).

- QIP jsou specifické rozvojové projekty vykonávané USAID, jejichž cílem je rychlý výsledek (např. stavby silnic a veřejných budov nebo hloubení studen). Tyto projekty jsou konzultovány a kontrolovány vojenskou složkou PRT pod vedením USAID. Americké PRTs slaví úspěchy ve stavbě silnic (zrekonstruovali nebo postavili nejvíce kilometrů silnic), což představuje výhodu i pro samotné PRTs, protože se zkracuje a zjednodušuje cesta pro zásobování. Americké PRTs kladou větší důraz na rekonstrukci než britské nebo německé PRTs (Gauster 2008: 22).

4.2 Britský model PRT

Velká Británie se zapojila do mezinárodní koalice v misi Trvalá svoboda hned zpočátku, při prvních útocích v Afghánistánu v říjnu 2001. První britský PRT byl vytvořen v květnu 2003 ve městě Mazár-e Šaríf v provincii Balch na severu Afghánistánu.²⁷ Stal se tak prvním PRT vedeným jinou zemí než je USA (Gandomi – Parker 2008: 42) a začal profilovat svůj vlastní národní model. Následně byl zřízen i druhý, menší, britský PRT ve městě Majmana v severní provincii Fárjáb. V červenci 2004 se PRTs vedené Velkou Británií zařadili pod misi ISAF. V září 2005 převzalo velení PRT ve městě Majmana Norsko a v březnu 2006 PRT v Mazár-e Šaríf převzalo Švédsko, což umožnilo Velké Británii přesunout své jednotky do PRT na jihu země v provincii Hilmand.²⁸ V současné době vede Velká Británie pouze PRT ve městě Laškar Gáh v jižní provincii Hilmand.²⁹ Severské země jsou dlouhodobými partnery Velké Británie. Švédsko a Norsko, které převzaly britské PRTs pokračují v britském modelu a dále ho rozvíjejí (Eronen 2008: 20) s přispěním dalších (nejen severských) zemí. PRT Mazár-e Šaríf je veden Švédskem spolu s Finskem a jako další přispívající národ zde participuje i USA. PRT Majmana je veden Norskem s přispěním Lotyšska, Makedonie a USA.³⁰ Přispěvatelem britského PRT Laškar Gáh je i Dánsko.³¹

Velká Británie se také od roku 2002 aktivně účastní konceptu reformy bezpečnostního sektoru (*Security Sector Reform*) (Gauster 2008: 29). Tento koncept se v Afghánistánu skládá z pěti pilířů a každý z nich má vedoucí zemi, která mu vtiskne svůj vlastní přístup:

1. vojenská reforma (USA)
2. policejní reforma (Německo)
3. reforma justice (Itálie)
4. odzbrojení, demobilizace a reintegrace (Japonsko)
5. boj s drogami (Velká Británie) (Dennys – Hamilton-Baillie 2012: 3).

Velká Británie klade velký důraz na boj proti drogám, představuje to jeden z jejích hlavních úkolů mise na udržení stability a bezpečnosti Afghánistánu. Důvodem pro toto zaměření je fakt, že přes 90% heroínu vyskytujícího se na území Velké Británie pochází právě

---

²⁷ Ministry of Defence: *Operations in Afghanistan: Background Briefing*, dostupné na: <http://www.mod.uk/DefenceInternet/FactSheets/OperationsFactsheets/OperationsInAfghanistanBackgroundBriefing.htm>, 16. 3. 2012.

²⁸ Ibidem.

²⁹ ISAF: *Troop numbers and contribution: United Kingdom*, dostupné na: <http://www.isaf.nato.int/troop-numbers-and-contributions/united-kingdom/index.php>, 16. 3. 2012.

³⁰ ISAF: *Regional Command – North*, dostupné na: <http://www.isaf.nato.int/subordinate-commands/rc-north/index.php#PRTs>, 17. 3. 2012.

³¹ ISAF: *Regional Command – Southwest*, dostupné na: <http://www.isaf.nato.int/subordinate-commands/rc-southwest/index.php#PRT>, 17. 3. 2012.

z Afghánistánu.³² Navíc provincie Hilmand, do které se přesunul britský PRT, produkuje 42% světového opia (Gandomi – Parker 2008: 42). V souvislosti s tímto programem Velká Británie podporuje afghánskou vládu v realizaci vlastní národní strategie kontroly drog a finančně podporuje afghánské ministerstvo pro boj s drogami. Také pomohla založit a vyvinout speciální protidrogové jednotky afghánské policie a soud zaměřený na kriminalitu spojenou s narkotiky. Britský PRT v provincii Hilmand podporuje provinční protidrogový program, který se zaměřuje na farmáře pěstující mák tím, že jim poskytuje místo máku semena pšenice, hnojivo a technickou pomoc. Tento program by měl snížit pěstování opia a tím i dopad obchodu s drogami na afghánskou vládu, ekonomiku a bezpečnost.³³ Dříve se tento program zaměřený na alternativní způsob živobytí soustředil na vyplácení kompenzací (350 USD za každý zničený hektar pole s mákem). Farmáři ale požadovali vyšší kompenzace z důvodu zadlužení, kvůli očekávání vysokého zisku za vypěstování máku. Situace se vyvinula tak, že mnoho farmářů přijalo nabízené kompenzace a vypěstovali nová pole s mákem v odlehlejších oblastech, což přineslo další zvýšení pěstování máku (Gauster 2008: 29).

4.2.1 Struktura britského PRT

Nyní jediný britský PRT Laškar Gáh je mnohonárodnostní koncept vedený Velkou Británií. Dalšími přispěvatelskými zeměmi v tomto PRT jsou USA, Dánsko a Estonsko. Velká Británie převzala velení od USA 1. května 2006. PRT se skládá z 327 lidí působících v Laškar Gáh a v dalších distriktech provincie Hilmand. Přibližně 68% personálu tvoří civilisté, pouhých 14% armáda a 18% afghánský personál.³⁴

Britský PRT je tvořen vojenskou, politickou a rozvojovou složkou stejně jako americké PRTs, ale v britské PRT se všechny tři součásti podílí na řízení týmu (Jakobsen 2005: 21). PRT je řízen trojicí britských vládních úřadů: ministerstvem obrany (MoD), ministerstvem zahraničí a úřadem Commonwealthu (FCO), ministerstvem pro mezinárodní rozvoj (DFID). Takové rozložení je podobné německému modelu, ale v britském konceptu existuje užší spolupráce mezi těmito třemi subjekty. Tato ministerstva společně projednávají plány a aktivity týkající se všech tří částí operace PRT a snaží se o jednotná rozhodnutí. Tato metoda zavedená Velkou Británií byla později přijata velením ISAF jako nejlepší způsob velení a prosazována u všech PRT jako integrovaná řídicí skupina (*integrated command group*) (Eronen 2008: 21).

---

³² British Embassy Kabul: *Countering Narcotics*, dostupné na: <http://ukinafghanistan.fco.gov.uk/en/about-us/working-with-afghanistan/counter-narcotics>, 18. 3. 2012.

³³ Foreign and Commonwealth Office: *Counter narcotics*, dostupné na: <http://www.fco.gov.uk/en/global-issues/afghanistan/counter-narcotics/>, 18. 3. 2012.

³⁴ British Embassy Kabul: *Overview of Provincial Reconstruction Team*, dostupné na: <http://ukinafghanistan.fco.gov.uk/en/about-us/working-with-afghanistan/prt-helmand/overview-prt-helmand>, 17. 3. 2012.

Participace MoD, FCO a DFID a spolupráce na jejich programech by měla podle Velké Británie vytvořit celistvý vládní program potřebný pro postkonfliktní rekonstrukci. Koordinace ministerstev je institucionalizována skrze tzv. Stabilizační jednotku (*Stabilisation Unit*) (Gandomi – Parker 2008: 42). Stabilisation Unit je centrum vlády Velké Británie pro expertízu a nejvhodnější postupy stabilizace, zahrnuje také tzv. civilní stabilizační skupinu (*Civilian Stabilisation Group*). Toto centrum se soustředí na komplexní potřeby států zasažených konfliktem a pracuje na zlepšení schopností samostatného vládnutí v těchto zemích. Stabilisation Unit spolupracuje s MoD, FCO a DFID.³⁵ V praxi to znamená, že Stabilisation Unit posílá do Afghánistánu civilní experty přes zemědělství, ekonomiku, projektové manažery nebo vysloužilé policisty, kterým navíc poskytne trénink a potřebné vybavení. Od roku 2007, kdy Stabilisation Unit poslala své experty do prvního z distriktů provincie Hilmand, má nyní civilní pracovníky v sedmi distriktech. Pracovníci Stabilisation Unit jsou součástí PRT a věnují se prosazování práva, rozvíjení lokálních vládních institucí, stabilizaci odlehlých distriktů a boji proti obchodu s drogami. Stabilisation Unit se nesoustředí jen na civilní část rekonstrukce Afghánistánu, angažuje se i ve vojenské složce tím, že se podílí na vojenských cvičeních před nasazením jednotek do Afghánistánu, jejichž cílem je porozumění klíčovým problémům Afghánistánu a efektivita plánování.³⁶

Britský rozvojový plán, který zastřešuje DFID se soustředí na tři hlavní oblasti pomoci k zajištění stability a snížení chudoby v zemi:

- Mír, bezpečnost a politická stabilita – tato oblast zahrnuje pomoc komunitám řešit spory mírovou cestou, zvýšení politické participace, pomoc s řízením afghánské policie a důraz na humanitární pomoc jedincům zasaženým konfliktem, přírodní katastrofou nebo vyloučeným ze společnosti.
- Růst ekonomické stability a pracovních míst – tento bod se zaměřuje na infrastrukturu, zemědělství, rozvoj obchodu, zlepšení prostředí v sektoru soukromých investic, což zahrnuje i tvorbu nových pracovních příležitostí. Cílem je také pomáhat afghánské vládě řídit a zvyšovat své vlastní finanční fondy a postupem času snižovat svou závislost na mezinárodních pomocných fondech.
- Zlepšení veřejných služeb – snaha zlepšit klíčové funkce vlády a služby obyvatelům (např. zmírnění korupce, poskytnutí základních služeb a pracovního vzdělání pro

---

³⁵ Stabilisation Unit: *What is stabilisation*, dostupné na: <http://www.stabilisationunit.gov.uk/about-us/what-is-stabilisation.html>, 17. 3. 2012.

³⁶ Stabilisation Unit: *Afghanistan*, dostupné na: <http://www.stabilisationunit.gov.uk/about-us/where-we-work/afghanistan.html?layout=default>, 19. 3. 2012.

místní obyvatele, ženy nevyjímaje) (*Operational Plan 2011-2015. DFID Afghanistan* 2011: 3).

- MoD si zachovává jednotku CIMIC, ve které propojuje civilní a vojenskou složku, ale neúčastní se významnějších rozvojových projektů. Na druhou stranu strategií britské armády v boji proti povstalcům je vždy snaha odložit vojenské vybavení (pokud je to možné) a operovat uvnitř komunity (Gandomi – Parker 2008: 43).

4.2.2 Metody a cíle britského PRT

PRT Hilmand ve svých aktivitách používá přístup kombinující čtyři součásti:

1. Bezpečnost (výcvik policie a armády, dodání nových policejních a vojenských uniforem, foto ID systém, provinční koordinační centrum bezpečnosti v Laškar Gáh);
2. Boj proti drogám (zemědělské vybavení pro místní farmáře, opravy protidrogové kanceláře v Laškar Gáh, renovace provinčního civilního letiště, projekty alternativního způsobu živobytí);
3. Sociální a ekonomický rozvoj (rozšíření provinčního obchodu, modernizace protipovodňových a zavlažovacích systémů, nové školní třídy pro chlapce i děvčata, vykopávání studen, spravování silnic);
4. Posilování autority vlády (rekonstrukce vládních institucí v provincii, průprava pro jednání s médii, modernizace státních a lokálních rádiových stanic, instalace vysílače BBC) (Gandomi – Parker 2008: 46).

4.3 Německý model PRT

Vojenské zapojení Německa do postkonfliktní rekonstrukce Afghánistánu začalo v prosinci 2001, kdy německý parlament schválil participaci na misi ISAF. Nyní je Německo třetím největším vojenským přispěvatelem v Afghánistánu a v červnu 2006 se stalo vedoucí zemí odpovědnou za regionální velení severu Afghánistánu (*Regional Command North*), které má základnu ve městě Mazár-e Šaríf. Také velí dvěma PRTs: od listopadu 2003 operuje německý PRT Kundúz ve stejnojmenné provincii a od září 2004 PRT Fejzábád v severní provincii Badachšán. Protože Kundúz je lidnatější a strategicky zajímavější než Fejzábád, PRT je tam větší a soustřeďuje se na něj větší pozornost (Abbaszadeh 2008: 26).

Německo ovšem od začátku zdůrazňovalo, že procesy stabilizace země a aktivní boj jsou dvě oddělené záležitosti. Vojenské operace nejsou pro Německo prvotním řešením stabilizace Afghánistánu a odvrácením nebezpečí terorismu. Německá politika nejprve vsází na zapojení diplomatů, humanitárních pracovníků vládních i nevládních organizací, skupiny Světové banky a dalších aktérů, kteří mohou zasáhnout nevojenskou cestou (Gauster 2008: 23).

Německé vojenské síly jsou oprávněny zasáhnout do boje pouze v případě obrany německých pozic, ale mají zakázáno podílet se na protipovstaleckých operacích (Morelli – Belkin 2009: 23). Německá nevole k použití síly při postkonfliktní rekonstrukci musí být viděna skrze optiku druhé světové války. Pacifismus je v moderním Německu silně zakořeněn a většina německých voličů i politiků by nesouhlasila s představou německých vojenských jednotek ujmajících se ofenzivních operací nebo významnějších ztrát na životech. Německá účast v Afghánistánu byla od začátku založena převážně na rozvojové a humanitární pomoci. Německé vojenské jednotky ISAF byly umístěny v bezpečnějších severních provinciích se zákazem účastnit se útočných operací na jihu země (Abbaszadeh 2008: 26).

4.3.1 Struktura německého PRT

Německé PRTs jsou složeny přibližně z 300-400 lidí, z čehož 10-20 jsou civilní pracovníci (Runge 2009: 14). Německý přístup PRT klade důraz na komplexní stabilitu a rekonstrukci s krátkodobou, střednědobou i dlouhodobou efektivitou. Tím se odlišuje od amerického modelu PRT, který ve svém přístupu spíše zdůrazňuje protipovstalecký boj. Proto jsou německé PRTs strukturovány spíše jako civilní rekonstrukční týmy s vojenskou ochranou. Civilní i vojenská složka pracuje na stejné úrovni dohromady na komplexní politické misi (Gauster 2008: 24). Oproti americkému modelu PRT německý koncept obsahuje větší počet civilních pracovníků a vyšší stupeň separace vojenské a civilní složky (Jakobsen 2005: 24), protože německé PRTs mají samostatné civilní a vojenské velení, přičemž velitele civilní složky vybírá německé ministerstvo zahraničních věcí. Civilní členové PRT se zodpovídají vojenskému veliteli pouze v otázkách bezpečnosti, ne už v otázkách diplomacie a rozvojové pomoci. Velitel vojenské části PRT není podřízený pouze německému ministerstvu obrany, ale také velitelství ISAF, resp. NATO (Gauster 2008: 24). Civilní personál není formálně součástí ISAF, v provincii Kundúz má proto oddělené bydlení a kanceláře mimo vojenský tábor. Ve Fejzábádu není německý civilní personál, rozvojové aktivity financované Německem jsou zde řízené členy CIMIC (Jakobsen 2005: 24).

Vojenský kontingent obsahuje velitelství a jeho bezprostřední skupinu, bezpečnostní a zdravotní jednotku, jednotku specializovanou na psychologické operace a výzvědnou službu, vojenskou policii, jednotku na zneškodnění výbušnin, skupinu zabývající se infrastrukturou a plánováním, poradce ohledně místních otázek a tiskové a informační centrum. Vojenský kontingent obstarává ochranu civilního personálu PRT a snaží se o nastolení bezpečných podmínek skrze kontakt s provinčními představiteli, logistickou a zdravotnickou podporu, pomocí při tréninku ANA, spoluprací s NGOs a skrze

uskutečňování menších rekonstrukčních projektů jako je např. oprava policejní stanice nebo oprava studen za účelem „získání srdcí a myslí“ místních obyvatel (Jakobsen 2005: 25).

Na činnosti PRT se podílí čtyři německá ministerstva: ministerstvo obrany je zapojeno do záležitostí bezpečnosti, ministerstvo zahraničních věcí má hlavní slovo ohledně politických záležitostí, ministerstvo ekonomické spolupráce a rozvoje provádí rozvojovou expertízu a ministerstvo vnitra má na starost školení ANP. Tato ministerstva mají vysokou míru autonomie, co se týče vytváření a realizace politiky PRT. Ministerstvo ekonomické spolupráce a rozvoje má autonomii a vlastní rozpočet cílený na dlouhodobý rozvoj. Co se týče ministerstva zahraničí, někteří experti soudí, že má v německém parlamentu větší vliv na rozhodování (decision-making) než ministerstvo obrany. Také je vojenský přístup Německa v Afghánistánu velmi omezitelný – neangažuje se v protipovstaleckých bojích (němečtí představitelé nejsou přesvědčeni o tom, že za vzestupem regionálního násilí stojí spíše Tálibán než místní warlordi a kriminální skupiny) (Abbaszadeh 2008: 26-27).

4.3.2 Metody a cíle německého PRT

Německo stále považuje situaci v Afghánistánu za hrozbu mezinárodní bezpečnosti, a proto německý parlament klade důraz na rozšíření autority centrální vlády na celé území Afghánistánu, aby se dosáhlo nastolení demokratických hodnot, odzbrojení, demobilizace a reintegrace, dalším bodem zájmu ohledně stability Afghánistánu je boj proti produkci a obchodu s drogami (Gauster 2008: 23).

- Německé PRTs mají tři strategické pilíře:
- Diplomacie – vytváření kontaktů, snahy o domlouvání, lobby a diplomacie, podpora civilní společnosti ve spolupráci s UNAMA;
- Bezpečnost – spolupráce ve vytváření ANP, odzbrojování milice a soukromých osob;
- Rozvoj – realizace rozvojových projektů a jejich koordinace s mezinárodními a národními partnery nebo NGOs (Gauster 2008: 24).

Německo se také aktivně účastní konceptu reformy bezpečnostního sektoru, kde má vedoucí úlohu v pilíři policejní reformy (viz kapitola Britský model PRT). Německo je nejaktivnější evropskou zemí ve vytváření efektivní afghánské policejní složky. Tato podpora začala v roce 2002, kdy byl spuštěn bilaterální projekt nazývaný Německý policejní tým, který se v roce 2007 převedl pod patronát policejní mise Evropské unie (EU) v Afghánistánu (EUPOL

Afghánistán).³⁷ Projekt německého policejního týmu je veden německým ministerstvem zahraničí spolu s ministerstvem vnitra. Projekt se soustředí na zlepšení infrastruktury, tzn. stavba zařízení potřebných pro policejní výcvik a policejních stanic, na samotný policejní výcvik, poskytování nezbytného policejního vybavení a vzdělávání policistů. Německo se také stará o to, aby byli afghánští policisté řádně placeni, čímž se sníží procento korupce v policejní složce. Pro tento účel existuje speciální mezinárodní fond nazývaný *Law and Order Trust Fund* spravovaný rozvojovým programem OSN (UNDP).³⁸

---

³⁷ Federal Foreign Office Germany: *Police Capacity Building*, dostupné na: <http://www.auswaertiges-amt.de/EN/Aussenpolitik/RegionaleSchwerpunkte/AfghanistanZentralasien/Polizeiaufbau.html?nn=354882>, 24. 3. 2012.

³⁸ Federal Foreign Office Germany: *Germany's support for rebuilding the Afghan police force*, dostupné na: http://www.auswaertiges-amt.de/EN/Aussenpolitik/RegionaleSchwerpunkte/AfghanistanZentralasien/Polizeiaufbau-dt-Engagement_node.html, 24. 3. 2012.

5 EFEKTIVITA PRTs

Poprvé byly PRTs použity Spojenými státy právě v Afghánistánu v roce 2002 při operaci Trvalá svoboda. Během uplynulých let se koncept PRT proměnil v mnohonárodnostní program vedený ISAF pod patronátem NATO. Z takového uskupení se vygenerovalo několik odlišných národnostních typů PRT. Účelem tohoto konceptu bylo sloučení vojenského vedení s představiteli civilních vládních agentur, což by umožnilo civilním agenturám pracovat v bezpečnostně nestabilních provinciích.³⁹ PRTs se ve svých činnostech zaměřují na tři cíle: afghánská centrální vláda, bezpečnost a rekonstrukce. Činnost PRT na podporu afghánské vlády se zaměřuje na příslušné provinční vládní představitele.

Bezpečnost se omezila na přítomnost vojenské složky PRT, na vlastní ochranu a pomoc při výcviku ANA a ANP (Perito 2005: 1). Ochrana prováděná vojenskými jednotkami PRT se vztahuje hlavně na vlastní i jiné mezinárodní jednotky nebo NGOs přítomné na daném území, ale nesoustředí se na ochranu afghánského obyvatelstva (Runge 2009: 23).

Zapojení PRTs do rekonstrukčních projektů získalo velkou kritiku ze strany NGOs, které nesouhlasí s vojenským zapojením do humanitárních prací, stíráním hranic mezi vojenskou a humanitární složkou. Dle NGOs je PRT civilně-vojenská jednotka, která je podřízená politické misi, tím pádem nemůže být neutrální a nezávislá, a proto nebude konfliktními stranami považována za humanitárního aktéra (Runge 2009: 22). Humanitární organizace argumentují i tím, že stírání rozdílů mezi vojáky a civilisty vystavuje humanitární pracovníky většímu riziku (Perito 2005: 1). Afghánistán se objevuje na prvních místech v seznamu zemí s vysokým stupněm násilností páchaných na humanitárních pracovnících (Runge 2009: 20). Zapojení vojenského sektoru do humanitární pomoci snižuje i nestranné postavení NGOs (Perito 2005: 1).

Mnoho veteránů z PRTs přiznává, že celému mnohonárodnostnímu programu PRT by pomohl domluvený koncept operací a efektivní ústřední orgán, který by zajišťoval spolupráci mezi celým programem PRT (Perito 2005: 1). Programu PRT chybí jednotná strategie a společné cíle. Problémy s efektivní úlohou PRTs se odvíjí také od nedostatku potřebného personálu (což se odráží především na limitované činnosti v sektoru bezpečnosti) a s tím spojená zhoršující se bezpečnostní situace v Afghánistánu (Perito 2008: 5).

Koncept PRT je vytvořen tak, aby se shodoval s cíli postkonfliktní rekonstrukce, tzn. bezpečnost, spravedlnost a usmíření, sociální a ekonomický blahobyt, vláda a politická

---

³⁹ United States Institute of Peace: *The U.S. Experience with Provincial Reconstruction Teams in Iraq and Afghanistan*, dostupné na: <http://www.usip.org/publications/us-experience-provincial-reconstruction-teams-iraq-and-afghanistan>, 7. 4. 2012.

účast (viz kapitola Postkonfliktní rekonstrukce). Cíle PRTs (bezpečnost, podpora centrální vlády a rekonstrukce) jsou více méně totožné s cíli postkonfliktní rekonstrukce. Jiná otázka ovšem je, nakolik je tento koncept v postkonfliktním prostředí efektivní. Jde o mnohonárodnostní program, jehož fungování závisí na jednotlivém národním státu, který PRT řídí, tzn., že postrádá jednotný koncept a velení, což leckdy způsobuje chaos a snahy PRTs jsou roztržité. Navíc se od sebe liší i stupeň bezpečnosti v jednotlivých provinciích, což logicky ovlivňuje výsledky a činnost jednotlivých PRTs. Kromě toho je to jednotka spojující vojenskou a civilní složku, která musí spolupracovat, ač se jejich velení a struktura diametrálně odlišuje. Tato jednotka by měla v provincii zajišťovat bezpečnost, podporovat místní vládní představitele a určitým způsobem se zapojit do rekonstrukčních projektů, což je široké pole působnosti pro jednotku čítající zhruba od 80 do 300 lidí. Výsledkem tedy jsou leckdy polovičaté, ne příliš koordinované snahy ve všech třech tematických pilířích, které vedou k často kritizované „smíšené míře efektivnosti“⁴⁰ (Perito 2008: 5). Nabízí se otázka, zda není tento koncept překombinovaný a zda by nebylo lepší vytyčit si méně cílů, na které se plně soustředit a nerozměňovat svou přítomnost mezi příliš mnoha různými projekty. Např. samy NGOs volají po nezapojování PRTs do rekonstrukčních projektů, žádají je o soustředění se na bezpečnostní podmínky provincie. Zda by nebylo efektivnější plně se zapojit do zlepšování bezpečnostní situace provincie a tím pomoci i při rekonstrukci skrze nastolení bezpečnějších podmínek pro práci NGOs. V tom případě by ovšem bylo vcelku zbytečné spojení civilní a vojenské složky.

Jako výhodu pro cíle mise můžeme uvést menší velikost jednotek PRTs, protože ve válkami zpusťšeném Afghánistánu, který je silně skeptický vůči mezinárodním intervencím, jsou přijímány lépe než robustní jednotky.

Výsledky PRTs se ovšem v tak nestabilním prostředí jako je Afghánistán těžko hodnotí. Celá postkonfliktní rekonstrukce je běh na velmi dlouhou trať. Z pohledu přispěvatelských zemí ISAF je koncept PRT dočasná mezinárodní podpora rekonstruované země, ale začíná být zřejmé, že by PRTs musely držet své pozice v zemi deset, dvacet let, ne-li celé generace, aby se skutečně dosáhlo stabilní změny prostředí. Afghánská společnost tento názor potvrzuje tím, že bere přítomnost PRTs jako permanentně zavedenou mezinárodní skupinu, která pro ně představuje „centrum kvazi-práce“⁴¹ (Gauster 2008: 9).

Mezi současnými PRTs můžeme pozorovat tři modely, které se liší svou strukturou, velikostí a misí.

---

⁴⁰ Anglický originál: „mixed effectiveness“.

⁴¹ Anglický originál: „quasi-job center“.

Jedná se o:

1. americký model, který se průměrně skládá z 80 lidí, z čehož 3 až 5 jsou civilní pracovníci; je veden vojenskou složkou; klade důraz na QIPs a operuje většinou v nestabilních provinciích;
2. britský model čítající zhruba 300 lidí, z čehož polovina je civilních pracovníků; je veden civilisty; soustředí se na místní vládní představitele, je schopen operovat v nestabilních provinciích;
3. německý model se skládá z přibližně 400 lidí, z čehož je asi 20 civilních zaměstnanců; je zde dvojí velení (vojenské a civilní); zaměřuje se na dlouhodobě udržitelný rozvoj; operuje ve stabilnějších provinciích (Perito 2008: 5).

Civilní organizace kritizují ze všech PRTs nejvíc ty americké. Nevládní organizace CARE si např. stěžovala na špatnou rozvojovou politiku amerických projektů, protože armáda opomíjí do hloubky prozkoumat místní potřeby a zapojit do projektů obyvatele. Základní problém, za který je americký model PRT často kritizován je souběžné bojové velení a řízení stabilizačních operací (Gauster 2008: 22). To vyplývá z vojenského vedení, které je v tomto modelu nastavené. Navíc používání QIPs nevede k dlouhodobě stabilizačním projektům a často ani nereflektuje potřeby místních obyvatel. Cílem QIPs je krátkodobá ochrana síly, ale nepodporuje udržitelnou rozvojovou pomoc. QIPs jsou určeny k tomu, aby ukázaly afghánskému obyvatelstvu dobrou vůli a podíl na míru, ale nemohou se stát náhradou za rozvojovou pomoc (Runge 2009: 23). Dokonce *ISAF PRT Handbook* upozorňuje, že by se PRTs neměly soustředit na QIPs, protože jde o projekty zaměřené pouze na svůj výsledek, který ale není dlouhodobý. Místo toho by se PRTs měly pokoušet o projekty, které podpoří legitimitu vlády v dané provincii (*ISAF PRT Handbook* 2009: 5).

Americkému týmu také chybí zastřešující orgán, který by komunikoval se zapojenými vládními agenturami. Ty se ve svých cílech rozcházejí a těžko dojdou ke shodě. Americkému modelu by prospěla větší spolupráce mezi agenturami (Kuwayama 2008: 52). Americkým PRTs by také prospělo vymezení působnosti civilních a vojenských rolí (Perito 2005: 1).

Američtí veteráni z PRTs věří, že přibrání představitelů USAID do týmu a lepší spolupráce s ANDP vedlo ke zlepšení rekonstrukčních činností vedených americkými PRTs. Také sami prohlašují, že PRT je v první řadě armádní orgán, proto je lépe vybaven pro úkoly souvisejícími s bezpečností. Hlavní činností PRTs by měla být podpora afghánské reformy bezpečnostního sektoru a bezpečnostní přítomnosti (Perito 2005: 2).

Obecně u PRTs je problematické, že jednotky jsou nabádány vyjednávat a domlouvat se s místními aktéry, což ale přináší dohody i s power brokery, čímž se posiluje jejich pozice.

Byly zaznamenány případy, kdy lokální power brokeři získali křeslo v afghánském parlamentu nebo infiltrovali své lidi do řad ANA. Zjistili, že účast na politické debatě jim může přinést výhody, a proto ji využívají. Je těžké vystihnout míru komunikace s místními aktéry, protože jednotky PRT musí být opatrné, aby nebyly afghánskými aktéry oklamány nebo ohroženy, na druhou stranu diplomatický odstup od provinčních aktérů také nepřispívá k rekonstrukci území. Právě za držení odstupu v komunikaci s afghánskými aktéry je nejvíce kritizován britský PRT (Gauster 2008: 29).

Naopak chválu sklízí britské integrované velení tří hlavních ministerstev, které spolu aktivně komunikuje a dokáže dojít ke shodě. Samotné velení ISAF dává tento způsob za vzor všem národním PRTs (Eronen 2008: 21). Tato spolupráce mezi ministerstvy byla institucionalizována zřízením tzv. Stabilisation Unit (Gandomi – Parker 2008: 46).

Němečtí představitelé jsou se svým národním modelem PRT spokojeni, a to nejen na poli postkonfliktní rekonstrukce Afghánistánu, ale i jako katalyzátor pro spolupráci mezi ministerstvy na půdě parlamentu v Berlíně (Abbaszadeh 2008: 30).

Na území, kde operují německé PRTs se zlepšily podmínky pitné vody, sanitace, vzdělání nebo infrastruktury, což se dá, bohužel, připsat téměř výhradně snahám mezinárodních jednotek, ale ne afghánskému státu. Autorita centrální vlády je zde stále na velmi nízké úrovni (dalo by se říct, že téměř není), obyvatelé provincií Kundúz a Badachšán jsou obecně zklamáni vystupováním vládních institucí. Hlavní výzvou pro činnost německých PRTs je tedy podpora afghánské vlády (Abbaszadeh 2008: 30). Někteří politici a NGOs poukazují na to, že německé PRTs nemohou využít plně svého potenciálu kvůli překážkám, které si sami stanovují. Nemohou proto naplnit hlavní cíl mise, kterým je právě podpora autority afghánské vlády. Jako příklad neefektivity PRTs je fakt, že německé PRTs nezasahují proti násilnostem páchaným místním obyvatelstvem jako je např. kamenování, protože na policejní úkony tohoto typu nemají německé PRTs mandát. V provinciích chybí viditelný závazek dodržování práv a vymáhání zákona. Německé PRTs argumentují tím, že přijaly tuto strategii za účelem mírového soužití s místními power brokery (Gauster 2008: 27).

Dále je zde problém s přílišnou byrokracií, která vede k nerozhodnosti, nehledě na to, že německé PRTs jsou často vyrušeny od práce státními návštěvami (Gauster 2008: 27).

Z uvedených tří národních modelů PRT (americký, britský, německý) vyplývá, že nejlépe hodnocený je britský model. Má nejefektivnější formu vedení, institucionalizovanou spolupráci vedoucích ministerstev a snáší se na něj nejméně kritiky. Naopak americký model vyvolává největší vlnu kritiky především svým způsobem zapojení se do rekonstrukce a rozvojových projektů, který je poznamenán převládající vojenskou složkou PRT

(tzn. krátkodobé QIPs, zapojení vojáků do rekonstrukčních projektů, což vyvolává nevoli u NGOs). Vedení PRT spadá pod čistě vojenské velení a spolupráce mezi angažujícími se vládními agenturami není příliš funkční.

Německé PRTs mají svou strukturou blízko k britskému modelu a spolupráce mezi ministerstvy funguje na uspokojivé úrovni, ale tyto týmy jsou limitovány svým omezeným mandátem, který mu německý parlament stanovuje, protože nechce své vojáky zapojit do bojových akcí.

Zatím žádná z těchto tří zmíněných zemí neinstitutionalizovala koncept PRT právě kvůli neutuchajícím otázkám ohledně efektivity tohoto projektu. PRTs teprve musí dokázat, že jsou efektivním a užitečným nástrojem stabilizace, aby zůstaly v popředí postkonfliktní rekonstrukce jako její nástroj (Gandomi – Parker 2008: 46).

6 ZÁVĚR

Má bakalářská práce se věnuje tématu postkonfliktní rekonstrukce Afghánistánu a činnosti provinčních rekonstrukčních týmů. Tento koncept je jako nástroj obnovy konfliktem poškozené země nový, poprvé použitý právě v Afghánistánu. Myšlenka PRT vychází z tzv. Brahimiho zprávy, která se zabývá postkonfliktní rekonstrukcí Afghánistánu a vychází z předpokladu, že robustní nasazení vojenských jednotek v této zemi by bylo kontraproduktivní záležitostí z důvodu historicky zakořeněné nesnášenlivosti afghánských obyvatel vůči mezinárodním intervencím a ozbrojeným silám. Lakhdar Brahimi přichází se strategií *light footprint*, která staví na myšlence omezené mezinárodní účasti v rekonstruované zemi. Cílem by mělo být vedení k samostatnosti a podpora Afghánců při obnově a řízení státu. Z toho vyplývá další předpoklad, že mezinárodní účast by neměla setrvávat na postiženém území déle než je opravdu nutné. PRT je tedy menší jednotka, která v sobě snoubí vojenskou a civilní složku, operuje na úrovni provincií a jejími cíli je zlepšení bezpečnosti, podpora centrální vlády a pomoc při rekonstrukci země.

Tato práce je jednopřípadovou studií zaměřenou na činnost PRTs v postkonfliktní rekonstrukci v Afghánistánu. Je rozdělena na dvě části. V první části popisují v krátkosti postkonfliktní rekonstrukci, tzn. hlavní body, které jsou potřebné pro druhou část práce. Také bylo třeba nastínit atmosféru po útocích z 11. září 2001, která je pro postkonfliktní rekonstrukci Afghánistánu i nasazení PRTs klíčová, protože tento čin změnil pohled západních rozvinutých zemí na problém rozpadajících se států. V případě Afghánistánu se začal klást důraz na obnovu země z důvodu potlačení hrozby terorismu v dlouhodobém měřítku. Práce pokračuje chronologickým popisem implementace PRTs v Afghánistánu: představení Brahimiho zprávy a strategie *light footprint*, první PRTs nasazené Spojenými státy americkými operující v rámci mise Trvalá svoboda, zřízení mise ISAF a její postupné přejímání PRTs pod své velení až po současnost, kdy ISAF vede všech 28 PRTs přítomných na afghánském území. Dále v práci popisují koncept PRT, který staví na základech CIMIC, přidávám nejen definici PRT dle *ISAF PRT Handbook* vydaným NATO, ale i popis konceptu PRT z dalších zdrojů. Mezi ně patří i negativní postoj nevládních organizací, které odmítají zapojení civilně-vojenské složky do rekonstrukční a humanitární pomoci. Argumentují odlišnou motivací rekonstrukčních projektů vojensky založené složky na rozdíl od NGOs, jejichž primární cíl je pomoci lidem. Protestují proti jakékoliv formě slučování civilního sektoru pomoci s vojenskou složkou, protože se bojí snížení kreditu NGOs jakožto čistě

civilního neutrálního aktéra v očích afghánských obyvatel, což by způsobilo narušení spolupráce s místními obyvateli a snížilo efektivitu rekonstrukčních projektů.

Potřebnou součástí pro pozdější popis jednotlivých národních týmů bylo i obecné definování struktury PRT. Zde mimo jiné popisují činnost, na kterou se zaměřuje jak vojenská, tak civilní část týmu a zaměření či specializace personálu v obou složkách. Tato podkapitola mi posloužila jako platforma pro kapitolu věnovanou porovnávání struktury tří vedoucích národních modelů.

Důležité je vymezení tří klíčových cílů PRTs, na které se v rámci postkonfliktní rekonstrukce zaměřují. Tyto cíle jsou zlepšení bezpečnosti, posílení pozice afghánské centrální vlády a usnadnění rekonstrukce. Každému bodu se věnuji zvlášť, zaměřuji se na konkrétní formu pomoci v každém ze tří sektorů a konfrontuji tyto snahy PRTs s relevantní kritikou nebo poukazuji na nedostatky, které v sobě tento koncept obsahuje při plnění mise. Tyto poznatky uplatňuji při zodpovídání výzkumných otázek.

Aby byla část věnující se obecnému konceptu PRT celistvá, vložila jsem do práce i podkapitolu věnující se PRTs v Iráku, protože je dle mého názoru důležité poukázat na fakt, že byl tento koncept použit i v další zemi. Může to být jedním z ukazatelů využití PRT jakožto nástroje postkonfliktní rekonstrukce, protože zatím je jeho budoucnost nejistá, zároveň v mé práci funguje i jako protiváha ke kritice konceptu a činnosti PRTs. Zapojení PRTs v Iráku ukazuje vývoj tohoto konceptu, protože zde byly použity jiné typy PRTs než lze vidět v Afghánistánu.

Druhá část práce je plně zaměřena na PRTs v Afghánistánu. Srovnávám zde tři národní modely PRT, které časem z tohoto konceptu v Afghánistánu vykrytalizovaly. Jedná se o americký, britský a německý model. Ač má koncept PRT určitý rámec (který je popsán v první části práce) a v současné chvíli celý spadá pod velení mise ISAF, jednotlivé PRTs se od sebe liší. USA, Velká Británie a Německo jsou největšími přispěvateli v rámci mise ISAF, proto je jejich stopa co se týče PRTs nejviditelnější. V práci se zaměřuji na velikosti týmů, na rozdíly ve struktuře, na pojetí civilně-vojenské spolupráce a hlavně na rozdíly ve způsobu velení a spolupráci civilních a vojenských složek uvnitř týmu. Práce také poukazuje na odlišné zaměření v plnění rekonstrukčních cílů, např. zapojení těchto států do reformy bezpečnostního sektoru, kde má každý z nich na starost jiný sektor.

V úvodu jsem si stanovila dvě otázky, které jsem v průběhu práce zodpověděla. V poslední kapitole této práce přináším další poznatky ohledně fungování PRTs a s tím shrnutí, které přináší odpověď na obě položené otázky.

V první otázce jsem se ptala na to, zda se činnost PRT shoduje s cíli postkonfliktní rekonstrukce a do jaké míry je v postkonfliktním prostředí efektivní. Na první část otázky odpovídám kladně, tedy v teoretické rovině jsou cíle postkonfliktní rekonstrukce a cíle PRTs téměř stejné. Dá se říct, že koncept PRT kopíruje linii postkonfliktní rekonstrukce. V praktické rovině, co se efektivity týče, už to není tak jednoznačné. Jako hlavní problém vidím fakt, že tento koncept postrádá jednotné velení. PRTs jsou roztrženy do jednotlivých národních týmů, ve kterých funguje odlišný způsob velení, a nemají žádný zastřešující orgán, který by je řídil jako celek. V práci uvádím, že na tento fakt jako slabinu poukazovali i američtí veteráni z PRTs. Dle mého úsudku a z informací, které vychází z práce, může být zaměření PRTs příliš široké. Tyto malé civilně-vojenské jednotky mají v provincii fungovat jako bezpečnostní složka, vytvářet projekty a aktivně komunikovat s místními představiteli centrální vlády, podporovat je v nejrůznějších projektech, jednáních a politických krocích a navíc se podílet na rekonstrukci území. Otázkou je, zda by užší zaměření nepřineslo lepší výsledek. NGOs si nepřejí, aby se PRTs jakýmkoliv způsobem účastnily rekonstrukce, jejich pozici vidí pouze v bezpečnostním sektoru. Na druhou stranu v práci uvádím příklad amerických vojáků PRTs, kteří se také vidí v první řadě jako vojáci a souhlasí s tím, že by se měli věnovat hlavně bezpečnostnímu sektoru. Koncept PRT se proto může zdát překombinovaný a chaotický a rozhodně mu chybí pevné jednotné velení, které by koordinovalo snahy. Odpověď na druhou část otázky je tedy rozporuplná efektivita. V současné chvíli se nedá posoudit, zda jsou PRTs efektivním nástrojem nebo ne, proto je budoucnost dalšího využití stále nejasná.

Druhá položená otázka se zabývá představenými národními modely PRTs. Cílem je rozhodnout, který z těchto modelů je nejefektivnější skrze faktory typu vnitřní struktura, forma velení, spolupráce uvnitř týmu, zaměření a projekty týmů. Z těchto tří modelů získal nejlepší hodnocení britský model, jehož integrované velení tří hlavních ministerstev je uznáno jako nejefektivnější řešení i v rámci ISAF. Mezi ministerstvy funguje velmi dobrá komunikace a spolupráce, dokáží se tedy dohodnout, což je v týmu spojujícím civilní a vojenskou složku velmi důležité. Britský model je obecně z těchto tří nejméně kritizován.

Vzhledem k zaměření tématu jsem používala převážně anglické zdroje, pro svou aktuálnost hlavně internetové zdroje. S literaturou pracuji v první části práce, hlavně v kapitole Postkonfliktní rekonstrukce a v podkapitole Okolnosti vzniku PRT. Co se týče tématu PRT, informace z *ISAF PRT Handbook* jsem srovnávala se studii zabývajícími se fungováním a efektivitou PRTs. Stěžejní zdroje pro mě byly: Perito (ed.) 2008, Eronen 2008, Gauster 2008 a Jakobsen 2005. Dále jsem využívala informace NGOs jako např. International Crisis

Group. U popisu jednotlivých národních modelů jsem často využila vládních internetových odkazů. Nejlépe se mi pracovalo s webovými stránkami britských ministerstev zapojených do konceptu PRT. Jsou bohaté na informace, přehledně řazené. I zde lze vidět pořádek a spolupráci, za což je Velká Británie chválena uvnitř PRT.

7 SEZNAM LITERATURY

Abbaszadeh, Nima: 2008. *Germany's Provincial Reconstruction Teams*. In: Perito, Robert (ed.): 2008. *Provincial Reconstruction Teams: Lessons and Recommendations*. Princeton University, Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, http://wws.princeton.edu/research/pwreports_f07/wws591b.pdf, 4. 3. 2012. s. 26-30.

Afghan Hearts, Afghan Minds. Exploring Afghans perceptions of civil-military relations: 2008. European Network of NGOs in Afghanistan and the British and Irish Agencies Afghanistan Group, dostupné na: http://www.humansecuritygateway.com/documents/ENNA_BAAG_Afghanistan_afghanheart_safghanminds.pdf, 6. 4. 2012.

Brahimi, Lakhdar: 2007. *State Building in Crisis and Post-conflict Countries*, <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan026896.pdf>, 19. 2. 2012.

Cobane, Craig T.: 2005. Provincial Reconstruction Teams and Security Assistance: Comments on an Evolving Concept. *DISAM Journal of International Security Assistance Management*. Vol. 27/2005, s.91-97.

Country profile Afghanistan: 2011. The Fund for Peace, <http://www.fundforpeace.org/global/states/ccppr11af-countryprofile-afghanistan-11t.pdf>, 30. 1. 2012.

Crow, Mark – El-Khoury, Marianne: 2008. *Italy's Provincial Reconstruction Teams*. In: Perito, Robert (ed.): 2008. *Provincial Reconstruction Teams: Lessons and Recommendations*. Princeton University, Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, http://wws.princeton.edu/research/pwreports_f07/wws591b.pdf, 5. 4. 2012. s. 31-35.

Dennys, Christiane – Hamilton-Baillie, Tom: 2012. Strategic Support to Security Sector Reform in Afghanistan. *SSR Issue Papers*. 2001-2010. Vol. 6/2012, dostupné na: http://www.cigionline.org/sites/default/files/SSR_Issue_no6.pdf, 16. 3. 2012.

Drolet, John, D.: 2006. *Provincial Reconstruction Teams: Afghanistan vs. Iraq – should we have a standard model?*. U.S. Army War College, <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA449256>, 11. 2. 2012.

Eronen, Oskari: 2008. PRT Models in Afghanistan. Approaches to Civil-Military Integration. *CMC Finland Civilian Crisis Management Studies*. Vol. 1: 5/2008.

Executive Budget Summary. Function 150 & Other International Programs. Fiscal Year 2011: 2010. U.S. Department of State, dostupné na: <http://www.state.gov/documents/organization/135888.pdf>, 21. 3. 2012.

Fiscal Year 2011 Budget Request. Overview: 2010. United States Department of Defense, dostupné na: http://comptroller.defense.gov/defbudget/fy2011/FY2011_Budget_Request_Overview_Book.pdf, 21. 3. 2012.

Gandomi, Jonathan – Parker, Nealin J.: 2008. *United Kingdom's Provincial Reconstruction Teams*. In: Perito, Robert (ed.): 2008. *Provincial Reconstruction Teams: Lessons and Recommendations*. Princeton University, Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, http://wws.princeton.edu/research/pwreports_f07/wws591b.pdf, 4. 3. 2012. s. 42-46.

Gauster, Markus: 2008. *Provincial Reconstruction Teams in Afghanistan*. George C. Marshall - European Center for Security Studies, http://www.marshallcenter.org/mcpublicweb/MCDocs/files/College/F_Publications/occPaper/occ-paper_16-en.pdf, 4. 2. 2012.

Instruction 3000.05: 2009. Department of Defense, dostupné na: <http://www.dtic.mil/whs/directives/corres/pdf/300005p.pdf>, 22. 3. 2012.

International Crisis Group: Joint Statement by the International Crisis Group, Care International, and the International Rescue Committee on the Expansion of the International Security Assistance Force in Afghanistan, 31. 10. 2003, dostupné na: <http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/media-releases/2003/joint-statement-by-the-international-crisis-group.aspx>, 6. 4. 2012.

International Security Assistance Force (ISAF): Key Facts and Figures: 2012. International Security Assistance Force, <http://www.isaf.nato.int/images/stories/File/2012-01-06%20ISAF%20Placemat.pdf>, 1. 2. 2012.

ISAF Provincial Reconstruction Team (PRT) Handbook. Edition 4: 2009. Public Intelligence, <http://info.publicintelligence.net/ISAF-PRThandbook.pdf>, 20. 1. 2012.

Jakobsen, Peter V.: 2005. *PRTs in Afghanistan: Successful but not Sufficient*. DIIS Report, http://www.diis.dk/graphics/publications/reports2005/pvj_prts_afghanistan.pdf, 4. 3. 2012.

Kuwayama, David: 2008. *United States' Provincial Reconstruction Teams*. In: Perito, Robert (ed.): 2008. *Provincial Reconstruction Teams: Lessons and Recommendations*. Princeton University, Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, http://wws.princeton.edu/research/pwreports_f07/wws591b.pdf, 4. 3. 2012. s. 47-52.

Lessons from Embedded Provincial Reconstruction Teams in Iraq: 2011. United States Institute of Peace Special Report, <http://www.usip.org/files/resources/SR290.pdf>, 11. 2. 2012.

Morelli, Vincent – Belkin, Paul: 2009. *NATO in Afghanistan: A Test of the Transatlantic Alliance*. Congressional Research Service, <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL33627.pdf>, 11. 3. 2012.

Murray, Robert W. – McCoy, John: 2010. From Middle Power to Peacebuilder: The Use of the Canadian Forces in Modern Canadian Foreign Policy. *American Review of Canadian Studies*. Vol. 40/2010, No. 2. s. 171-188.

National Security Presidential Directive/NSPD-44: 2005. The White House Washington, dostupné na: <http://www.fas.org/irp/offdocs/nspd/nspd-44.pdf>, 22. 3. 2012.

NATO Civil-Military Co-operation (CIMIC) Doctrine: 2003. NATO, <http://www.nato.int/ims/docu/ajp-9.pdf>, 19. 2. 2012.

Operational Plan 2011-2015. DFID Afghanistan: 2011. Department for International Development, dostupné na: <http://www.dfid.gov.uk/Documents/publications1/op/afghanistan-2011.pdf>, 19. 3. 2012.

Perito, Robert (ed.): 2008. *Provincial Reconstruction Teams: Lessons and Recommendations*. Princeton University, Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, http://www.princeton.edu/research/pwreports_f07/www591b.pdf, 4. 3. 2012.

Perito, Robert : 2005. *The U.S. Experience with Provincial Reconstruction Teams in Afghanistan. Lessons Identified*. United States Institute of Peace Special Report, <http://www.usip.org/files/resources/sr152.pdf>, 25. 2. 2012.

Post-Conflict Reconstruction: 2002. A joint project of the Center for Strategic and International Studies (CSIS) and the Association of the United States Army (AUSA), <http://csis.org/images/stories/pcr/framework.pdf>, 25. 1. 2012.

Provincial Reconstruction Teams in Afghanistan and Iraq: 2008. United States Government Accountability Office, <http://www.gao.gov/assets/100/95824.pdf>, 11. 2. 2012.

Report of the Panel on United Nations Peace Operations: 2000. General Assembly Security Council, http://unic.or.jp/security_co/pdf/a_55_305_e.pdf, 19. 2. 2012.

Resolution 1386 (2001): 2001. United Nations Security Council, <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/708/55/PDF/N0170855.pdf?OpenElement>, 31. 1. 2012.

Resolution 1510 (2003): 2003. United Nations Security Council, http://www.nato.int/isaf/topics/mandate/unscr/resolution_1510.pdf, 1. 2. 2012.

Resolution 1707 (2006): 2006. United Nations Security Council, http://www.nato.int/isaf/topics/mandate/unscr/resolution_1707.pdf, 1. 2. 2012.

Runge, Peter: 2009. *The Provincial Reconstruction Teams in Afghanistan: Role model for civil-military relations?*. Bonn International Center for Conversion, http://www.bicc.de/uploads/pdf/publications/papers/occ_paper_04/occasional_paper_IV_11_09.pdf, 4. 2. 2012.

Vasquez, Lawrence: 2010. *Time to Reevaluate the Role of Provincial Reconstruction Teams in Afghanistan?*, Brookings Institute, dostupné na: http://www.brookings.edu/opinions/2010/1104_afghanistan_vasquez.aspx, 25. 3. 2012.

Waisová, Šárka: 2005. *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*. Portál: Praha.

Walt, Stephen M.: 2007. Beyond bin Laden: Reshaping U.S. Foreign Policy. In: Eadie, Pauline – Pettiford, Lloyd (eds.): *Foreign Policies of the Major Powers. Politics and Diplomacy since World War II. Volume I. United States of America*. I. B. Tauris. Londýn. s. 271-295.

Williams, M. J.: 2011. (Un)Sustainable Peacebuilding: NATO's Suitability for Postconflict Reconstruction in Multiactor Environments. *Global Governance*. Vol. 17/2011. s. 115-134.

Zavičáková, Lucie: 2008. *Činnost komise OSN pro budování míru: Teorie a praxe*. s. 88-103. In: Bureš, Oldřich (ed.): 2008. *Teorie a praxe postkonfliktní rekonstrukce*. Aleš Čeněk: Plzeň.

Seznam internetových zdrojů:

BBC, dostupné na: www.bbc.co.uk.

British Embassy Kabul, dostupné na: www.ukinafghanistan.fco.gov.uk.

CIA The World Factbook, dostupné na: www.cia.gov.

Federal Foreign Office Germany, dostupné na: www.auswaertiges-amt.de.

Foreign and Commonwealth Office, dostupné na: www.fco.gov.uk.

Foreign Policy, dostupné na: www.foreignpolicy.com.

Institute for the Study of War, dostupné na: www.understandingwar.org.

International Security Assistance Force Afghanistan, dostupné na: www.isaf.nato.int.

Ministry of Defence UK, dostupné na: www.mod.uk.

Multinational CIMIC Group, dostupné na: www.mncimicgroup.org.

NATO Parliamentary Assembly, dostupné na: www.nato-pa.int.

Oxford Dictionary, dostupné na: www.oxforddictionaries.com.

Stabilisation Unit, dostupné na: www.stabilisationunit.gov.uk.

The British Army, dostupné na: www.army.mod.uk.

United States Institute of Peace, dostupné na: www.usip.org.

8 RESUMÉ

The Bachelor thesis named *The Post-conflict Reconstruction and the Conception of Provincial Reconstruction Teams* is focused on the post-conflict situation in Afghanistan and the usage of a new post-conflict reconstruction tool called Provincial Reconstruction Teams. The purpose of the thesis is to introduce the conception of PRTs (mainly the civil-military cooperation) and evaluate its efficiency in Afghanistan. The thesis contains a brief description of the post-conflict reconstruction, explains the need for the PRT conception, beginnings of its usage in Afghanistan and the transition under the ISAF command. The main part is dedicated to the three generic models based on the three lead nations: the USA, Great Britain and Germany.

The aim of the thesis is to answer two research questions: Whether the activity of PRTs corresponds with the fundamental goals of post-conflict reconstruction, and which PRT national model is the most efficient one.

Since the PRT conception is a new tool in post-conflict reconstruction, its future employment is uncertain. The efficiency and success in Afghanistan is very important for the existence of the PRT conception.